Український християнський часопис

МІСІОНАР

Рік заснування 1897 №1(135) січень 2004

РЕДАКЦІЯ ЧАСОПИСУ "МІСІОНАР" ПРОПОНУЄ:

КАЛЕНДАР "МІСІОНАРЯ" НА 2004 РІК

Це вже другий за чергою книжковий календар, виданий редакцією часопису "Місіонар". Окрім церковного календаря на 2004 рік, пропонуються короткі життєписи усіх Римських Архиєреїв.

Це дуже цінний і маловідомий для багатьох християн матеріал, який допоможе пізнати історію Вселенської Церкви від самих її початків до сьогоднішнього дня та сприятиме позитивному сприйняттю Апостольського Престолу з погляду сьогодення.

У виданні містяться короткі проповіді на всі неділі, бдінні та великі поліелейні свята, які сприятимуть глибшому пізнанню правд нашої св. віри.

Користувач "Календаря "Місіонаря" на 2004 рік знову матиме змогу вести діловий щоденник.

ЗРОБІТЬ СВОЇМ ДІТЯМ РІЗДВЯНИЙ ПОДАРУНОК!

Вперше випущено українські **"складанки" ("puzzle")** у серії "Християнські свята". Ваша дитина має можливість, складаючи малюнки релігійної тематики, заглиблюватися у зміст великих християнських празників. У цьому їй допоможе коротка розповідь про історію та зміст свята, розміщена на коробці. Вже вийшли у світ чотири мотиви "складанок": Різдво Христове (два види), Богоявлення і Стрітення.

Купивши "складанку", Ви допоможете дітям-сиротам, яким ми подаруємо 10 відсотків від вартості.

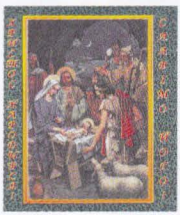

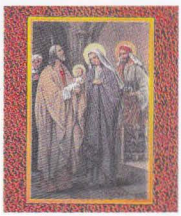
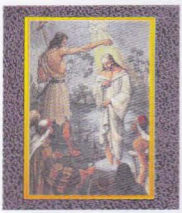

ШАНОВНІ ЧИТАЧІ, ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ НА 2004 РІК

християнський часопис "МІСІОНАР" і Ви знайдете духовного приятеля, який допоможе зрости у св. вірі, помножить у серці любов до Бога і ближнього, розрадить у хвилині смутку!

Передплатний індекс – 23959

Вартість передплати:

на 1 місяць – 1 грн. 78 коп., на 3 місяці – 5 грн.,

на 6 місяців – 9 грн. 40 коп., на 11 місяців – 16 грн. 90 коп.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Вступаємо у Новий 2004 рік із великою надією, що з Божою допомогою вдасться нам у ньому краще, ніж у минулому році, виконати свої обов'язки як християнські, так і громадянські. Щодо останніх, то цей рік буде для нас, українців, дуже важливим. Молімся та й зробімо все можливе, щоб обрати доброго Президента, який сприяв би тому, аби Україна стала більш демократичною і християнською державою.

У цьому році 18 січня припадає 350-ліття сумнозвісної Переяславської угоди, яка в політичному і релігійному вимірах була для України рівносильна поразці. У січні відзначаємо ще дві важливі події: 22-го – День злуки і 29-го – 85-ту річницю героїчної загибелі української молоді під Крутами. Закликаємо усіх молитися за кращу долю нашої Батьківщини.

Ділимося з вами різдвяною радістю спільно з головним і провінційним настоятелями Василіянського Чину, які висловлюють на сторінках часопису свої різдвяні привітання. У цьому числі публікаємо витяги зі звернення Святішого Отця Івана Павла II на Всесвітній День миру і з листа з нагоди 70-ї річниці голодомору в Україні, яку ми відзначили минулого року.

Рік родини завершився, але згідно з рішенням Синоду наших владик продовжується тематика про родину й у 2004 році, зокрема на основі повчань Митрополита Андрея Шептицького. Змістовна стаття семінариста Степана Суса висвітлює важливі аспекти родинного життя.

Рубрика "Християнська мораль" містить статтю д-ра Антуна Лісеца про поведінку християнина, а також "Декалог любові до ближнього". Отець Василь Зінько, ЧСВВ пропонує нам пізнати наш життєвий шлях. Вміщуємо ще один повчальний матеріал у цій рубриці на тему лихослів'я.

Продовжуємо цього року друкувати серію публікацій під назвами "Вони співстраждали з Христом" і "Розважання над блаженствами". Про те, як відзначала празник Різдва Христового одна жінка на Поділлі після жахливого голодомору 1932-1933 років, розповідає о. Мелетій Батіг, ЧСВВ.

Цього року виповнюється 60 років з дня смерті Слуги Божого Кир Андрея Шептицького. Взаємозв'язок Митрополита з харків'янами висвітлений в обширній статті. Рубрика "Запитують – відповідаємо" не закінчується у нашому часописі і в цьому році.

Поетичну сторінку ми збагатили поезією на Святий вечір і побажаннями у віршованій формі нашому часопису о. Василя Мендруня, ЧСВВ. Молоді й дітям пропонуємо практично застосувати на свята різдвяну сценку, фрагменти якої вміщаємо на останніх сторінках цього числа.

У некролозі читайте про визначного священика Василіянського Чину о. Патрикія Пащака, ЧСВВ і проф. Мирослава Лабуньку, визначного діяча української діаспори. Не забудьмо згадати їх у своїх молитвах.

Заохочуємо вас придбати "Календар "Місіонаря" на 2004 рік, який є дуже цінним релігійним виданням. Кожен християнин повинен мати його у себе вдома, щоб краще пізнати життя і діяльність усіх Вселенських Архиєреїв та їхній вплив на історію Церкви. Серед пропонованих релігійних видань аналогічних "Календареві" з подібним змістом поки-що немає.

о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

Ось Серце, що так дуже полюбило нас...

МОЛИТВА ЩОДЕННОГО ПОЖЕРТВУВАННЯ ДЛЯ ЧЛЕНІВ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ

О, Божественне Серце Ісуса! У злуці з тим наміром, з яким Ти на землі віддавав славу Богові і тепер щоденно віддаєш у Пресвятій Тайні Євхаристії, жертвую Тобі через Непорочне Серце Пречистої Діви Марії усі свої молитви, справи, слова, думки й витривалість у терпіннях нинішнього дня у винагороду за всі зневаги, образи і кривди, завдані Тобі.

Жертвую їх особливо за Святішого Отця Папу Римського, за святу Церкву, за навернення грішників та в усіх намірах Апостольства молитви, призначених на цей місяць і на сьогоднішній день.

Пресвяті Серця Ісуса і Марії, спомагайте святу Церкву та Україну!

Святий Йосифе, Покровителю і Заступнику приятелів Ісусового Серця, моли Бога за нас!

Святий Архангеле Михаїле, св. Миколаю, св. Володимире, св. Йосафате, Заступники України, моліть Бога за нас!

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА СІЧЕНЬ:

(Поблагословлені Святішим Отцем)

ЗАГАЛЬНИЙ: ЩОБ УСІ ЛЮДИ, УСВІДОМЛЮЮЧИ СЕБЕ ЧЛЕНАМИ ЄДИНОЇ БОЖОЇ РОДИНИ, ЗУПИНИЛИ МІЖ СОБОЮ ВОЄННІ ПРОТИСТОЯННЯ, НЕСПРАВЕДЛИВІСТЬ І ДИСКРИМІНАЦІЮ.

В архиєрейській молитві напередодні Своєї спасительної смерті Ісус Христос благав Небесного Отця: "Заради імені Твого, щоб вони були одно, як і ми одно" (пор. Ів 17, 11). Воля Божа – це об'єднання усіх людей світу в єдину родину. Диявол, який є злобним противником цієї єдності, штовхає людей, що піддаються його спокусам, робити кривду своїм ближнім. Деколи такі негідні люди об'єднуються у т. зв. клани і чинять несправедливість організовано, що набирає суспільного виміру.

На жаль, дуже часто одна група людей нехтує правами іншої групи, спричиняючи таким чином виникнення дискримінації. Нам найбільш відомими диск-

римінаціями є расова (білі люди прагнуть панувати над чорними) та національна (панівна нація, звичайно, наймогутніша, обмежує або навіть позбавляє прав інших, менш численних народів). У багатьох країнах світу існує дискримінація жінок, які у своїх правах нерівні з чоловіками.

Усі ці види несправедливості й дискримінації нерідко призводять до війн, які нікому не приносять користі, але тільки всім завдають шкоди. Святіший Отець закликає нас молитися цього місяця, який розпочинаємо молитвою за мир, щоб всі люди світу намагалися не чинити несправедливості, не принижувати своїх ближніх, не відвойовувати своїх прав шляхами насильства, зокрема війною.

Молімося, щоб якомога скоріше настав той щасливий день, коли у світі припиняться усілякі війни й протистояння між людьми, котрі нарешті усвідомлять, що всі вони є дітьми Божими і дітьми Марії.

МІСІЙНИЙ: ЩОБ КОЖНА З МОЛОДИХ ЦЕРКОВ НА МІСІЙНИХ ТЕРЕНАХ ЗОБОВ'ЯЗАЛАСЯ ВИШКОЛЮВАТИ МІСЦЕВИХ ДУШПАСТИРІВ.

У багатьох країнах світу, зокрема на азійському континенті, де панівними релігіями є індуїзм, буддизм, мусульманство тощо, помісні Церкви переважно молоді, тобто недавно засновані або навіть і відроджені після їхньої легалізації.

Ці Церкви на місійних теренах, як правило, малочисленні й часто не дуже добре організовані. Через брак викладачів з богословською освітою вони змушені вишколювати своїх кандидатів до священства за кордоном, найчастіше в європейських країнах. Однак, як знаємо, майбутнім священикам, які навчаються на батьківщині, легше втриматися в обраному покликанні, а пізніше краще передати майбутнім поколінням свої знання і досвід.

Похвальними є приклади підтримки таких Церков різними благодійними організаціями у деяких європейських країнах. Вірні, переважно молодь, продаючи товари, зроблені своїми руками, створюють фонди для утримання семінарій та інших церковних структур на місійних теренах.

Святіший Отець закликає нас цього місяця молитися за те, щоб молоді Церкви на місійних теренах засновували місцеві семінарії для вишколу майбутніх священнослужителів.

МІСЦЕВИЙ: ЩОБ БАТЬКИ УКРАЇНИ ЗБАГНУЛИ, ЯКИМ ВЕЛИКИМ БОЖИМ ДАРОМ Є ЖИТТЯ КОЖНОЇ ЗАЧАТОЇ ДИТИНИ І НЕ ВБИВАЛИ СВОЇХ ЩЕ НЕНАРОДЖЕНИХ ДІТЕЙ.

На жаль, наша держава перебуває на високому ганебному місці серед країн світу за кількістю абортів. Переважно це явище намагаються оправдати поганим економічним рівнем у країні, але це перш за все проблема низького духовного стану населення.

Часто побутує фальшива й оманлива думка, що нація збагатиться матеріально, якщо дітей буде менше. На жаль, це не так, бо у тій країні, де народжуваність дітей є низькою, кількість працездатного населення зменшується, натомість зростає кількість пенсіонерів, які потребують державних дотацій.

Усім громадянам України слід більше усвідомлювати, що кожна дитина згідно з Божим законом ще до свого народження має ті самі права, як і та дитина, яка вже прийшла на цей світ. Так само вони повинні знати, що аборт є не тільки фізичним убивством дітей, але також моральним убивством матерів, у яких він часто спричиняє важкі психічні і фізичні захворювання.

Слід згадати, що в Україні вже декілька років існує організація "Рух за життя", яка періодично закликає всіх людей на спільну молитву за зменшення абортів біля закладів, де вони, на жаль, найбільше здійснюються.

Молімося, щоб усі батьки України збагнули, що кожна зачата дитина є великим Божим даром як для них самих, так і для усього нашого народу й Церкви, та щоб цінували цей дар, приймаючи його таким, яким він є.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА СІЧЕНЬ – СВ. ІГНАТІЙ БОГОНОСЕЦЬ, 2.01 (20.12)

Він був учнем св. Івана Богослова. Згодом став єпископом Антіохії і, як добрий пастир, впродовж 40 літ підтримував дух свого стада в час переслідування християн. За правління імператора Траяна його ув'язнили і повезли до Рима на суд. Під час довгої подорожі Ігнатій укріпляв місцевих християн у правдах св. віри. Тоді ж він написав сім листів до різних церковних громад. Саме Ігнатій Богоносець у листі до вірних міста Смирни в Малій Азії вперше використав вислів "Вселенська Церква".

Коли християни Рима намагалися визволити Ігнатія від смерті, він сказав їм: "Дозвольте мені стати поживою диких звірів, щоб тільки дістатися до Господа. Я – Боже зерно, і мене мають змолоти зуби диких звірів, щоб я міг стати чистим Христовим хлібом". Помер Ігнатій мученицькою смертю 107 року в Римі, а його святі мощі перенесено в Антіохію.

НАМІРИ АПОСТОЛЬСТВА МОЛИТВИ НА ЛЮТИЙ:

ЗАГАЛЬНИЙ: ЩОБ ХРИСТИЯНИ, ЄВРЕЇ І МУСУЛЬМАНИ У СВЯТІЙ ЗЕМЛІ СПІВЖИЛИ У МИРІ Й ВЗАЄМНІЙ ЗЛАГОДІ.

МІСІЙНИЙ: ЩОБ ДУХОВЕНСТВО У КРАЇНАХ ОКЕАНІЇ СПРИЯЛО ЗБІЛЬШЕННЮ ПОКЛИКАНЬ ДО СВЯЩЕНСТВА І БОГОПОСВЯЧЕНОГО ЖИТТЯ ДЛЯ ПОШИРЕННЯ ЄВАНГЕЛІЗАЦІЇ СЕРЕД ВІРНИХ МІСЦЕВИХ ЦЕРКОВ.

МІСЦЕВИЙ: ЩОБ ДЕДАЛІ БІЛЬШЕ МОЛОДИХ ХРИСТИЯН УКРАЇНИ В ДУСІ РЕВНОСТІ Й САМОПОСВЯТИ ВІДВАЖНО ОБИРАЛИ БОГОПОСВЯЧЕНИЙ СТАН ЖИТТЯ.

ПОКРОВИТЕЛЬ НА ЛЮТИЙ – СВ. МАКСИМ, 3.02 (21.01)

ПОПРАВКА

У минулому числі часопису "Місіонар" трапилися дві прикрі помилки, за які редакція просить у читачів вибачення.

На с. 329 у статті "250-ліття Бучацького монастиря" у другому рядку останнього абзацу замість "владика Софрон Мудрий, ЧСВВ з Івано-Франківська" слід читати "Глава УГКЦ Блаженніший Любомир кардинал Гузар". На с. 344 у редакційному привітанні (у рамці внизу) в другому рядку після словосполучення "нову Провінційну управу" слід ще читати "в Словаччині".

"СЛОВО ЖИТТЯ"

"Мій мир даю вам" (Ів 14, 27)

На нашій планеті нині відбувається близько 30 воєнних конфліктів. Деякі з них загальновідомі, інші – майже забуті, однак, через це вони не менш жорстокі. Насильство, ненависть, напружені відносини часто присутні навіть у країнах, які нібито живуть "у мирі".

Кожен народ, кожна людина відчуває глибоку спрагу за миром, злагодою, єдністю. Усе ж таки, без огляду на зусилля і прояви доброї волі, після тисячоліть людської історії випливає те, що ми, люди, неспроможні встановити тривалий і стабільний мир.

Ісус Христос прийшов, щоб дати нам мир, що відмінний від того, "який дає світ" (пор. Ів 14, 27). У цих словах Христа не йдеться тільки про цілковиту відсутність війн, суперечок, поділів тощо. "Його" мир також є повнотою життя і радості, а також спасінням цілої людини, він є свободою, братерством у любові між усіма народами. Він сам є нашим миром (пор. Еф 2, 14), тому й може нам сказати:

"Мій мир даю вам".

А що вчинив Ісус, щоб дарувати нам "Свій" мир? Він за нього заплатив Своїм життям. У ту хвилину, коли Ісус обіцяв нам мир, Він був зраджений одним зі Своїх приятелів, переданий у руки ворогів, засуджений на жорстоку і ганебну смерть. Він став серед тих, що між собою ворогували, стягнувши на Себе ненависть і поділи, розвалив мури, які ділили народи (пор. Еф 2, 14-18). Після того, як Ісус Христос з любові до нас зволив, вмираючи на хресті, пережити болюче відчуття покиненості Отцем Небесним (пор. Мт 27, 46), Він об'єднав усіх людей з Богом і їх самих між собою та приніс на землю загальне братерство.

І від нас будування миру вимагає сильної любові, яка здатна любити навіть тих, котрі не відповідають на неї взаємністю, любові, яка спроможна прощати і не має неприятелів, любові, що вміє любити іншу батьківщину так, як свою рідну. Така любов вимагає, щоб ми змінилися з людей чутливих, які часто зосереджені на власних інтересах і речах, на малих героїв кожного дня, постійно віддаючи себе на служіння братам і сестрам, будучи готовими пожертвувати за них навіть власне життя. Така любов вимагає від нас "нового серця" і "нових очей", щоб любити і вбачати у кожній особі потенційного члена спільноти загального братерства.

Ми можемо запитати: "Чи також до сварливих сусідів маємо проявляти таку любов? Чи також до колег по роботі, які перешкоджають нам робити кар'єру? Чи також до тих осіб, які є нашими опонентами, бо є членами іншої партії, або до тих, які є нашими суперниками, тому що грають в іншій футбольній команді? Чи також до осіб іншого віросповідання і національності?".

Так, кожен є моїм братом і моєю сестрою. Мир починається власне з відносин, які я умію налагодити з кожним моїм ближнім. "Зло народжується в серці людини, – пише Ігин Джордані, – тому для того, щоб усунути небезпеку війни, слід спершу усунути духа агресії, використовування інших та егоїзму, що є

причиною війни, тобто необхідно відбудувати свідомість людей" *("Безглуздість війни", Рим, 2003, С. 111).*

"Мій мир даю вам".

Як може Ісус дати нам сьогодні Свій мир? Він може бути присутній між нами через нашу взаємну любов і єдність (пор. Мт 18, 20). Таким чином ми зможемо мати конкретний досвід Його світла, Його сили і самого Його Духа, плодами якого є любов, радість і мир (пор. Гал 5, 22). Мир і єдність завжди перебувають разом.

У цьому місяці, в якому особливо молимося за те, щоб осягнути повну і видиму єдність між Церквами, відчуваємо ще сильніше зв'язок між єдністю і миром. У декількох минулих роках ми наочно бачили, наскільки більше Церкви і окремі християни зробили разом у справі миру.

Яким чином ми можемо свідчити між християнами про мир, який Ісус приніс на цей світ, якщо не маємо повноти любові, "одного серця і однієї душі", як це було у першій єрусалимській спільноті (пор. Ді 4, 32)?

Світ змінюється, якщо ми змінюємося. Без сумніву, кожен з нас повинен докласти максимум зусиль, щоб вирішити конфлікти і знайти відповідні рішення, які сприяють мирному співжиттю окремих людей і народів. Ми повинні передусім наголошувати на тому, що нас об'єднує, сприяючи таким чином творенню ментальності миру і спільно співпрацюючи на добро людства. Шляхом свідчення і ширення автентичних цінностей, як, наприклад, толерантності, пошани, терпеливості, прощення, вирозуміння тощо, усунемо всі перешкоди, які заважають мирові.

Такий, зрештою, був і наш досвід під час Другої світової війни, коли ми, декілька дівчат, постановили жити лише самою любов'ю. Ми були молоді й, щоправда, боязкі, але в ту хвилину, коли ми прагнули жити одна для одної, а також допомагати іншим, починаючи від найбільш потребуючих і служачи їм навіть ціною власного життя, все змінилося. У наших серцях народилася нова сила і ми бачили, як суспільство змінюється: почала відновлятися одна маленька християнська спільнота, з якої зароджується "цивілізація любові". Любов наприкінці перемагає, бо вона сильніша від усього на світі.

Намагаймося так жити цього місяця, щоб стати немовби закваскою нової "цивілізації миру і справедливості", і тоді переконаємось на власному досвіді, як у нас і навколо нас народжується нове суспільство.

К'яра ЛЮБІХ

Переклад з італійської мови о. Йосафата Воротняка, ЧСВВ

НАМ ПИШУТЬ

У ДЕНЬ МОЄЇ СКРУТИ ДО ТЕБЕ Я ВЗИВАЮ

На сторінках нашого часопису Господу Богу за допомогу, св. ап. Юді Тадею за заступництво дякують: Анна з м. Червонограда; Марія Грицай з м. Дрогобича; Стефанія Т. з м. Самбора на Львівщині; Зоряна Попович з м. Івано-Франківська.

Марія Тацинець зі с. Жупани на Львівщині висловлює подяку Господеві за допомогу і Матері Божій, св. ап. Юді Тадею, св. Філомені, св. Антонію Падевському, блаж. Миколаю Чарнецькому, ЧНІ за заступництво: її син переніс важку операцію і зараз є цілком здоровим.

БОГ ПРЕДВІЧНИЙ НАРОДИВСЯ!

"Якже сповнився час, Бог послав Свого Сина..., щоб ми прийняли усиновлення" (Гал 4, 4-5)

*Христос Раждається!**

З нагоди світлого празника Різдва Христового ділюся з вами своїми побажаннями й роздумами.

Історія спасіння доходить до вершини. Сповнився час і Бог висилає свого Сина у світ, щоб звільнити людину від кайданів гріха й смерті. Син Божий стає людиною, щоб людина у свою чергу стала Богом, як часто висловлюються Святі Отці. Завдяки воплоченню Ісуса Христа людина приймає Боже спадкоємство, стає учасницею Небесного Царства, має право взивати Бога своїм Отцем, молитись "Отче наш...".

Господь дає людині час на все! Час родитись і час вмирати. Час, щоб рости, розвиватись, виховуватись, вишколюватись і час — працювати, а навіть вести за собою інших. Час говорити й час мовчати, час — маліти й відходити. Ми — паломники в цьому світі. Ніхто з нас не може вважати себе незамінним.

Одначе є час, що не має змін — це час любові. Час любові — це вічне тепер. Все міняється — любов залишається. Це Слово-Любов "тілом стало і оселилося між нами" (пор. Ів 1, 14).

З нагоди свят Різдва Христового бажаю вам любові, миру й надії на кращу долю нашої Церкви та Богом благословенного 2004 року.

о. Діонісій ЛЯХОВИЧ, ЧСВВ,
Протоархимандрит

Христос Раждається!

Користаючи з нагоди, що можу до вас звернутися на сторінках часопису "Місіонар", бажаю вам Божого благословення через непорочні руки Пресвятої Богородиці. В цей різдвяний час, споглядаючи тілесними і духовними очима на прихід Божого Дитятка на землю, поставмо собі питання: що для кожного з нас це означає? Яка ціль приходу Ісуса Христа до нас? Відповідь подвійна і важлива.

Ісус Своїм народженням, життям, наукою, а особливо смертю, воскресінням та зісланням Святого Духа визволяє нас з неволі гріха і відчиняє вхід до Небесного Царства.

Ісус прийшов до нас на землю, жив між нами, щоб навчити нас чи радше дати приклад: якими повинні бути ми, як люди. Людяність – це фундамент, на якому ми повинні будувати своє ставлення до Бога і ближніх, наше християнське життя. Добрими християнами ми можемо стати тільки тоді, коли будемо добрими людьми. Головним у нашому житті є не збільшення молитов, постів, а поступ у людяності. Вчімося від Христа новонародженого милосердя до грішників, співчуття до бідних і терплячих, прощення тих, які нас ображають, а передусім людяності до всіх, що навколо нас. Миру з небес і любові усім бажаю!

о. Йосиф БУДАЙ, ЧСВВ,
Протоігумен

* *Подаємо цей текст у скороченому вигляді.*

ВИТЯГИ ЗІ ЗВЕРНЕННЯ СВЯТІШОГО ОТЦЯ ІВАНА ПАВЛА II З НАГОДИ ВСЕСВІТНЬОГО ДНЯ МИРУ 1 СІЧНЯ 2004 РОКУ*

1. Моє перше звернення з нагоди Всесвітнього Дня миру на початку 1979 року базувалось на засаді: "Осягнемо мир, виховуючи до миру". Те звернення на початку року було продовженням задуму (...) Папи Павла VI, котрий прагнув, щоб 1 січня кожного року відзначалось як Світовий День молитви за мир. (...)

Приймаючи за своє те бажання (...) прагнув я кожного року [протягом тих двадцяти п'яти років Понтифікату] продовжувати цю шляхетну традицію, посвячуючи перший день календарного року роздумам і молитві за мир у світі. (...)

3. Таким чином зродилася синтеза доктрини на тему миру. (...) Тепер вже залишається тільки діяти, щоб ідеал мирного співіснування з його конкретними вимогами проник в свідомість окремих людей і цілих народів. У дійсності ж для християнина проповідування миру є сповіщенням Христа, котрий є "нашим Миром" (пор. Еф 2, 14) і голошенням Євангелія, яке є "Євангелієм миру" (пор. Еф 6, 15), (...) спрямованим до всіх, щоб були тими, "які запроваджують мир" (пор. Мт 5, 9). (...)

4. Церква завжди навчала і навчає, що мир є можливий, більше того: він є обов'язком. [Він] повинен бути побудований на (...) правді, справедливості, любові і свободі. Це обов'язок, який стосується всіх. (...)

5. Мир і міжнародне право є між собою пов'язані: право сприяє мирові. Від початків цивілізації спільноти людей намагалися укладати договори і угоди, які дозволяли б уникати самовільні спроби до насилля і завдяки яким можна було би робити спроби мирного вирішення суперечок, які зростають. (...)

6. Для збереження (...) фундаментальних дібр людства була (...) встановлена спеціальна організація – Організація Об'єднаних Націй (ООН) – з Радою Безпеки, яка має великі можливості для своєї діяльності. Як фундамент цієї системи стала заборона застосування сили (...), яка, згідно з відомим 7 розділом Хартії ООН, передбачає тільки два винятки: [1.] підтверджує природне право на оборону (...); [2.] становить систему спільної безпеки, яка надає Раді Безпеки повноваження і відповідальність у питанні дотримання миру. (...)

7. У 1995 році [я висловив побажання]: "ООН мусить (...) стати моральним осередком, в якому всі народи світу будуть відчувати себе як вдома, розвиваючи спільну свідомість того, що – так би мовити – становлять одну "родину народів". (...)

8. В останні роки терористичне лихо стало більш затятим і спричинило жахливі масакри, які спричинилися до того, що дорога діалогу і переговорів стала ще більше встеленою перешкодами, які (...) загострюють проблеми, особливо на Близькому Сході.

** Звернення адресоване керівникам держав, правникам, вихователям молоді, прибічникам тероризму і всім людям доброї волі.*

Тим не менше боротьба з тероризмом, щоби бути переможною, не може зводитись (...) до репресивних і каральних операцій. (...) Боротьба з тероризмом повинна найперше проводитись на політичному і педагогічному рівнях: з одного боку усувати причини, які породжують несправедливість і з яких часто випливають рішення починати найбільш жорстокі й криваві акції; з іншого – пропагувати виховання, натхненне пошаною до людського життя за будь-яких обставин. (...)

9. Яким чином слова "Блаженні миротворці..." могли би знайти глибокий відголос в людському серці, якщо б вони не відповідали на прагнення і надію, які незнищенні живуть у нас? З якої іншої причини ті, що борються за мир, могли би бути названі синами Божими, якщо не для того, що Бог по Своїй природі є Богом миру? (...)

Міжнародне законодавство повинне уникати ситуацій, в яких переважало би право сильнішого. Його основною метою є заміна "матеріальної сили зброї, моральною силою права", передбачаючи властиво санкції щодо тих, які не дотримуються його норм, а також пропорційного відшкодування жертвам. Це повинно стосуватися також тих державних керівників, які під недопустимим приводом того, що йдеться про внутріші справи держави, безкарно порушують гідність і права людини. (...)

Протягом довгого часу міжнародне право було правом війни і миру. Вважаю, що воно повинне поступово стати виключно правом миру, яке сприймалось би як плід справедливості і солідарності. (...)

У новітній історії Папи не переставали підкреслювати вагомості міжнародного права, як запоруки миру, будучи переконані, що "плід (...) праведності засівають у мирі ті, які борються за мир" (пор. Як 3,18). (...)

10. Закінчуючи ці розважання, вважаю необхідним пригадати, що для встановлення правдивого миру в світі справедливість повинна знайти своє доповнення у любові. (...) Право є першою дорогою, якої слід дотримуватися, щоб осягнути мир. Однак не можна цю дорогу перейти до кінця, якщо справедливість не буде доповнюватись любов'ю. Деколи справедливість і любов можуть зіткнутись, як протилежні сили, однак, насправді вони є немовби двома істотами тої самої дійсності, становлять два виміри людського існування, які повинні взаємно доповнюватися. Це підтверджує історичний досвід. Він показує, що справедливість дуже часто не може визволитись від образ, ненависті, а навіть від жорстокості. Самої справедливості замало. [Вона] може навіть дійти до свого заперечення, якщо не здобудеться на більшу силу, якою є любов. (...)

Багато разів пригадував я християнам і всім людям доброї волі про необхідність вибачення і прощення, щоби можна було розв'язати проблеми як окремих людей, так і народів. "Немає миру без прощення і вибачення!". (...)

Християнин знає що любов є стимулом, задля якого Бог входить в спілкування з людиною, також як відповіді Він очікує любові від людини. Любов є найвищою і найшляхетнішою формую спілкування між людськими істотами. Нехай, отже, любов оживлює кожен вимір людського життя, поширюючись на міжнародний порядок. Тільки людство, серед якого запанує "цивілізація любові", зможе радіти правдивим і тривким миром. (...)

Любов все перемагає! (...) Остаточно переможе любов! (...) Вона у своїй основі є тугою кожного людського серця.

8 грудня 2003 року,
Ватикан

ВИТЯГИ З ЛИСТА ПАПИ ІВАНА ПАВЛА ІІ З НАГОДИ ВІДЗНАЧЕННЯ 70-Ї РІЧНИЦІ ГОЛОДОМОРУ*

1. (...) Внаслідок сумних подій *голодомору* мільйони людей зазнали жахливої смерті через згубну діяльність ідеології, яка впродовж усього 20 століття стала причиною страждань і горя в багатьох частинах світу. З цієї нагоди, Високодостойні Брати, бажаю взяти духовну участь у відзначеннях, які будуть проведені на спогад численних жертв великого голоду, скоєного в Україні під час панування комуністичного режиму. (...)

2. Повертаючись до тих сумних подій, Високодостойні Брати, прошу вас висловити державній владі та вашим співгромадянам, особливо мені дорогим, вирази моєї солідарної та молитовної співучасті. Передбачені відзначення, спрямовані на те, щоб, спогадуючи жертву її синів, зміцнити справжню любов до Батьківщини, не звернені проти інших народів, але, радше, бажають оживити в людській душі почуття гідності кожної людини, до якого б народу вона не належала. (...)

Відчуваючи себе близьким до всіх тих, які постраждали внаслідок сумних драматичних подій 1933 року, бажаю ще раз підтвердити необхідність збереження пам'яті про ті факти, щоб могти ще раз спільно повторити: "Хай ніколи більше не повториться!". Усвідомлення помилок минулого стає постійною спонукою до того, щоб будувати майбутнє, більш придатне до людських потреб, протидіючи будь-якій ідеології, що спотворює життя, гідність та слушні прагнення людини.

3. Досвід цієї трагедії повинен сьогодні керувати почуттями та діяльністю українського народу на шляху до злагоди та співпраці. (...)

Християнське почуття скорботи за тими, які померли внаслідок божевільного смертоносного задуму, повинне супроводжуватись прагненням будувати таке суспільство, в якому спільне добро, природний закон, справедливість для всіх та людські права будуть постійними напрямними для діючого оновлення сердець та умів усіх тих, які мають честь належати до українського народу. Таким чином спогад про минулі події стане джерелом натхнення для теперішнього й майбутнього поколінь.

4. Під час незабутнього візиту до вашої країни два роки тому, вказуючи на печальний період, який сімдесят років тому пережила Україна, я пригадав "жахливі роки радянської диктатури і страшний голод у 30-ті роки, коли ваша країна, "житниця Європи", вже більше не могла прогодувати власних дітей, які гинули мільйонами" (Промова до Представників світу політики, культури, науки і підприємців в Маріїнському палаці, 23 червня 2001 року). (...)

Висловлюючи побажання, щоб український народ умів дивитись на історичні події примиреними очима, ввіряю духовному утішенню Пресвятої Богородиці усіх тих, які ще й далі страждають внаслідок цих сумних подій. Супроводжую ці мої почуття особливим Апостольським Благословенням, яке уділяю вам, Високодостойні Брати, і всім тим, які довірені вашій душпастирській опіці, вимолюючи для всіх щедрі небесні благодаті.

23 листопада 2003 року,
Ватикан

** Цей лист адресований Главі УГКЦ Любомиру кардиналу Гузару і Мар'яну кардиналу Яворському, Архиєпископу Львова для вірних латинського обряду.*

НОВИЙ ЄПИСКОП УГКЦ У БРАЗИЛІЇ

10 грудня 2003 року Святіший Отець Іван Павло II призначив о. Володимира Ковбича, ЧСВВ єпископом-коад'ютором Української католицької єпархії в Куритибі. Єпископська хіротонія владики-номіната відбудеться 21 березня 2004 року в катедральному соборі св. Івана Хрестителя в Куритибі.

Він народився 27 березня 1953 року в с. Мандаґуасу (штат Парана, Бразилія). Протягом 1966-1970 років навчався у Малій семінарії отців Василіян в Прудентополі. У 1971 році вступив до новіціяту Василіянського Чину в Іваї, а 1973 року склав тимчасові обіти. У 1976-1978 роках вивчав філософію у Василіянському навчальному центрі в Куритибі. У 1978 році склав вічні обіти у василіянському монастирі. У 1978-1981 роках вивчав богослов'я у Папському коледжі св. Ансельма в Римі. 6 грудня 1981 року отримав ієрейські свячення з рук владики Єфрема Кривого, ЧСВВ.

Після отримання священичих свячень був сотрудником і парохом у багатьох бразилійських парафіях та місійних станицях, а також викладачем богослов'я у Малій семінарії у Прудентополі, єпархіальній семінарії та Католицькому богословському інституті в Куритибі. У 1993 році отримав диплом ліценціата з морального богослов'я в університеті в Сан Паоло, а у 2000 році – докторський ступінь з морального богослов'я в Папському університеті в Ріо-де-Жанейро.

За матеріалом прес-секретаріату Глави УГКЦ

УКРАЇНСЬКІ ЗАРОБІТЧАНИ В МАДРИДІ

Вже третій рік в столиці Іспанії – Мадриді – в приміщенні римо-католицького храму Матері Божої Доброї Волі за дозволом місцевого єпископа відправляються Богослужіння для українців-греко-католиків – заробітчан.

Громаду УГКЦ очолює о. Ігор Михаляк, ЧНІ. Він щонеділі відправляє св. Літургію, а також надає всебічну духовну підтримку багатьом заробітчанам, користуючись у них великим авторитетом.

З його ініціативи в Мадриді створено товариство "Українська молодь Христові", яке організовує урочисті відзначення різних національних та релігійних свят. Зокрема, минулого року з нагоди празника Різдва Христового поставлено чудовий вертеп, а також вшановано День незалежності України та проведено вечір-реквієм під назвою "70 років голодомору в Україні".

Андрій К.,
заробітчанин зі Львова

КЛУБ АКТИВНОЇ МОЛОДІ

Навчально-реабілітаційний центр "Джерело", який є благодійною установою, був заснований 10 років тому. З 2000 року на його базі у Львові працює "Клуб активної молоді" для хлопців та дівчат з особливими потребами віком 16-28 років.

Програма майстерень цього Клубу – це професійна підготовка та соціальна адаптація молоді. Можливість працювати, перебувати в колі друзів, разом відвідувати виставки, театри, бувати на прощах, а також спільна молитва є своєрідним стимулом до життя для цих неповносправних молодих людей. Цій спільноті допомагають члени "Католицького скаутства Європи" і сестри Василіянки з Брюхович, що біля Львова.

Кожна поїздка – це також своєрідна місія, яку провадить молодь "Джерела". Своєю присутністю неповносправні особи дають свідчення того, що кожен має своє місце у Божому плані спасіння.

Нещодавно члени Клубу здійснили поїздку до василіянської семінарії в Брюховичах, де їх гостинно прийняли отці і брати Василіяни. Спілкування з ними, сповідь, прийняття св. Причастя, духовні науки, прогулянка лісом, ватра, спільні трапези надовго закарбувалися у пам'яті молоді з особливими потребами.

с. Анастасія СТУЛЬКІВСЬКА, ЧСВВ

ЗДІЙСНЕНО ПЕРЕКЛАД ОСТРОЗЬКОЇ БІБЛІЇ

Нещодавно у Львівському будинку вчених відбулася дуже важлива для релігійного і культурного життя українців подія – презентація проекту перекладу Острозької Біблії з церковно-слов'янської на сучасну українську мову.

Це важливе завдання здійснив ієромонах Студійського Уставу Рафаїл Турконяк, який присвятив цій праці майже тридцять років свого життя. Учасниками презентації були Блаженніший Любомир кардинал Гузар, члени Синоду єпископів Києво-Галицької митрополії УГКЦ, духовенство та науковці.

Перекласти Острозьку Біблію о. Рафаїлові (тоді студенту Українського католицького університету в Римі) доручив Патріарх Йосиф Сліпий ще 1975 року. Під час цієї праці о. Рафаїл помітив певні відмінності між Острозькою Біблією та Синодальним перекладом, тому зробив критичний переклад. Художнє оформлення перекладу точно копіюватиме Острозьку Біблію, яку ще 1581 року видав князь Костянтин Острозький.

Повний переклад Острозької Біблії, який матиме майже дві тисячі сторінок, побачить світ у 2006 році, коли оригіналові виповниться 425 років.

о. Ігор ЯЦІВ,
прес-секретар Глави УГКЦ

РОДИНА – КОЛИСКА ЛЮБОВІ

Немає на світі людини, яка би вважала, що народилась поза родиною. Кожна дитина, жінка чи чоловік – усі вони є плодом любові родини. Саме родина є колискою майбутніх сімей і дуже важливо, щоби та колиска ніколи не втрачала свого призначення.

Рішення створити людину як особу на землі, яка потребує життя у спільноті, є рішенням Пресвятої Трійці, про що говорять такі слова: "Сотворімо людину на наш образ і подобу". Цими словами також підтверджується єдність і неподільність сім'ї, подібно до єдиного Бога у трьох Божих Особах. Найкращим взірцем здійснення цього Божого задуму була назаретська Пресвята Родина.

Християнська родина на землі вірно відображає Пресвяту Трійцю. У житті її членів постійно перебуває Бог, до Якого вони спільно моляться, Якому завжди дякують, задля Якого зносять труднощі й обмінюються Його дарами.

Проходячи вулицями міста, ми часто зустрічаємо різні молоді пари, які мріють створити свої майбутні родини. Багато з них мають вже чітке поняття або ж тільки уявляють, якою буде їхня родина, які там переважатимуть звичаї, а перш за все, чи буде ця родина місцем любові.

Переважно молоді люди, які готуються до утворення нової родини, тримаються за руки. Цим вони засвідчують, що бажають бути постійно разом і водночас стати учасниками своєї родини. Згодом, після народження дитини, ми вже рідко коли побачимо, як двоє закоханих людей тримають одне одного за руку. Тепер вони триматимуть за руки свою дитину, яка, як плід їхньої любові та жертвенності, ще сильніше єднатиме їх в одну родину. Дуже приємно бачити на вулиці чоловіка і жінку, а між ними дитину. Надзвичайно важливо, щоби сім'я була завжди разом, бо якщо не буде когось із батьків, дитині завжди бракуватиме підтримки – одну з її рук ніхто не буде тримати.

Родина не може зводитись лише до двох осіб, її покликання є значно глибшим. Це не лише потреба, але бажання залишити когось після себе. Гірко чути такі слова: "Ми поки що не хочемо заводити дітей, бо треба спочатку пожити для себе". Якщо нам бракує любові для наших дітей, тоді ми фальшиво любимо одне одного. Більше того, часто слово "заводити" вживають і до тварин: хтось завів собі собаку, бо було скучно. Дитину не треба заводити. Її присутність у нашому житті має бути чимось невід'ємним. Якщо ми дійсно є родиною любові, тоді ця любов стає повною, коли нас є троє і більше.

Вагітна жінка сьогодні є рідкістю. Родина боїться дітей, боїться відповідальності, змін, більше того, боїться поділитись хлібом з ким-небудь третім. Бачачи вагітних жінок, радію, що попри всі труднощі хтось все-таки любить правдиво. Отож, принесімо любов, мир і радість до серця нашої родини. Не біймось бути добрим татом чи мамою, не біймось мати багато дітей. Серед нас є чимало таких, які б хотіли мати дитину, однак, лише мріють про цей направду благословенний дар Божий.

Один з кардиналів під час проповіді після отримання кардинальських відзнак звернувся до своєї матері: "Моя дорога мамо, я нині дякую тобі, що ти не позбулась мене, але народила, хоч і був я восьмою дитиною". Навчімось у наших родинах любити і приймати, сприяючи збільшенню кількості багатодітних сімей у нашій державі й Церкві, які завжди були ознакою духовного багатства народу.

Степан СУС

ЯКОЮ Є НАША ПОВЕДІНКА?

Людське слово має силу – воно може людину потішити, підбадьорити, розрадити, а може і завдати глибокої рани, більшої навіть від фізичної травми.

Існують численні способи, як погіршити життя іншій людині шляхом зневаги, приниження, обмови, неправдомовства, сварки, мовчання, ігнорування, гніву тощо. Люди часто схильні до таких негативних виявів емоцій, коли втомлені, невиспані, голодні, депресивні, мають нечисте сумління.

Ті люди, які психічно травмують інших, переважно є гордими і самодостатніми, бажають панувати над іншими, кричати на них. Деякі з них мають пошкоджений тютюнопалінням, алкоголем і наркотиком мозок. До психічного травмування інших також схильні т. зв. психопати. Їх можна легко виявити у товаристві, коли вони обмовляють, висміюють і принижують інших. Помітним є те, що вони не обмежуються лише поганими словами, але також схильні до різних грішних вчинків.

Деякі особи, які легко ображають інших, твердять, що вони це роблять задля своєї самооборони. Однак мова йде про людей, які швидко "спалахують" або не бажають визнати свою помилку в чомусь, а, навпаки, звинувачуючи когось, хочуть показати свою начебто порядність. Деякі люди самі в собі мають неспокій і безлад, тому постійно хочуть, часом підсвідомо, бути з кимось у конфлікті чи у напружених стосунках. Вони начебто з нетерпінням чекають будь-якої нагоди, яка би послужила приводом до сварки, а коли їм вдається розпочати сварку, то це їм приносить велике задоволення.

Неспокій людини, який проявляється назовні у вигляді сварки, представляє собою внутрішній стан людини. Особи, які у своїй родині тривалий час зазнавали психічних травм від своїх рідних (можливо, і щоденно), навіть тоді, коли залишать свої сім'ї, у своєму подальшому житті зберігають напруженість міжлюдських стосунків, сварливість і схильність до нанесення іншим психічних травм.

Одного разу я мав нагоду чути, як дві рідні сестри, які щойно пішли до школи, крізь загальний шум обсипали одна одну образами. Пізніше я зрозумів причину такої їхньої поведінки: так само зневажливо і грубо ставиться до них їхня мама, супроводжуючи свої вимоги чи накази криком і образами. Як же ті дівчата сьогодні-завтра ставитимуться до членів своїх родин?

Звичайно, нам слід намагатись бути добрими, порядними, жити згідно з Божими заповідями і своєю поведінкою не давати приводу комусь для критики. В той же час ми не повинні бути такими наївними, думаючи, що будучи порядними, ніколи не зазнаємо жодних неприємностей і прикрощів з боку інших. Є такі особи, які зневажають інших власне за те, що вони добрі і лагідні. Однак нам необхідно пам'ятати, що не можна відповідати злом на зло.

У психологічній самообороні треба бути пильним і второпним. Психічний агресор часто перебуває у збудженому стані, зі звуженою свідомістю, отож, він просто не здатний прийняти до уваги і проаналізувати наші слова – контраргументи, якими ми намагаємось довести, що його напад на нас є цілком безпідставним. Якщо продовжити суперечку з такою особою, то існує небезпека, що ця особа звалить на нас цілу лавину своєї озлобленості й агресії.

У напружених ситуаціях часто той, хто нападає, і є винним, а друга особа є невинною, стаючи таким чином жертвою несправедливості. Трапляється, однак, і навпаки: особа, якій було завдано образи чи зневаги, з перебільшенням атакує

свого винуватця, який її образив. Одночасно слід зазначити, що у сварках найчастіше винними є обидві сторони, які подібні між собою своєю невихованістю.

Слід наголосити, що не можна назвати психічним травмуванням усі конфліктні ситуації. Особливо такими не можна вважати всілякі спроби змінити погану поведінку якоїсь особи на кращу, наприклад, у випадку виховання дітей.

Проблеми, які виникають, необхідно вирішувати культурно, спокійно, з добрим наміром і бажано без свідків. Мусимо вміти також і пробачити. Пам'ятаймо, що у щоденній молитві "Отче наш" просимо Господа Бога: "І прости нам провини наші, як і ми прощаємо винуватцям нашим".

д-р Антун ЛІСЕЦ,
Хорватія

ГЕОМЕТРІЯ ЖИТТЯ

Людське життя у найширшому вимірі подібне до трикутника. Це геометрична фігура, яка має три сторони: одна підставна рівновлегла (основа) і побіч дві скісно прямовисні (катети). Ці сторони пов'язані трьома кутами: один верхній кут і два долішні.

Якщо дивитися на ті сторони і кути трикутника, то приходить на гадку ціле людське життя-буття. Початок його від верхнього кута, який відображає джерело усього буття — Господа Бога, Того, Хто є. Ліва сторона пригадує усьому сотворінню, що життя своє завдячує Богові і **від Бога** походить.

Існування людини від одного долішнього кута до другого, тобто від лівого до правого — це наше земське буття від колиски до гробу. А тоді залишається ще третя права сторона, що повертається до верхнього кута, тобто від землі **до Бога**, Який є джерелом усього.

Не забудьмо, що два перші ходи від Бога і до Бога, тобто наше народження і смерть від нас не залежать. Але зате дуже залежить ота земська сторона, що назначена Господнім знаменем: **для Бога**. Коли направду людина проживає земське буття для Господа слави, то вона без страху, навіть з радістю і надією вступає після смерті на ту праву сторону, що веде догори й повертається до Бога. Над тим нам усім варто глибоко застановитись.

Господь Бог від нас, землян, нічого іншого не вимагає, крім вірного виконування Його заповідей. Про це говорить сам Син Божий, Господь Ісус Христос: "Той Мене любить, хто Мої заповіді зберігає". А заповіді Божі не важкі. Зрештою маємо сумління, яке нам зараз же сповіщає — чи наші вчинки є добрі чи, навпаки, погані, яких нам слід уникати.

Пригадаймо собі слова Ісуса Христа, що "без Мене ви нічого не можете зробити". Отож, без Божої допомоги ми не можемо спастися. А та допомога передовсім складається з Божих чеснот: віри, надії і любові, освячуючої Божої благодаті, дарів Святого Духа, заступництва Пресвятої Богородиці, всіх святих та чування над нами Ангела Хоронителя.

Маймо завжди перед очима цей трикутник, який нам може дуже багато допомогти у нашому намаганні праведно жити та зростати у чеснотах і довірі до Господа Бога і Його незбагненного Провидіння.

о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ

ВОНИ СПІВСТРАЖДАЛИ З ХРИСТОМ (5)

Петро – керманич корабля Христового

Симон Петро займав провідне становище серед учнів Ісуса Христа. Він став лідером завдяки своєму характеру і якостям керівника. Він був здатний повести за собою будь-яку групу людей однією тільки силою особистості.

Батька Петра кликали Йона (пор. Мт 16, 17). Його рідним містом була Витсаїда (пор. Ів 1, 44), містечко на березі Галилейського моря. Пізніше Петро перебрався жити до більш розвиненого в торговому відношенні рибальського міста Капернаум. Тут він жив разом з дружиною і тещею; можливо, з ними проживав і його брат Андрій. У Петра був власний човен (пор. Лк 5, 3). Він був рибалкою, якому часто щастило у нелегкому рибальському промислі.

Петро любив усе робити по-своєму. Це ставлення до життя впливало і на його взаємовідносини з іншими людьми. Воскреслий Ісус, знаючи це, сказав йому: "Коли ти молодим був, то підперізувався сам і ходив, куди сам бажав" (Ів 21, 18). Ми зауважуємо цю особливість характеру Петра навіть у його стосунках із Учителем. Був випадок, коли Петро докоряв Ісусові за те, що Він підкоряється обставинам, які ведуть Його на хрест (пор. Мт 16, 22). Був також інший випадок у кімнаті Тайної вечері, коли він категорично відмовився дозволити Сину Божому обмити собі ноги (пор. Ів 13, 8).

Петро був натурою суперечливою. Одного дня він визнавав Ісуса Сином Божим, а вже іншого зрікався Його (пор. Мт 26, 69-75). Уперте "не митимеш ніг моїх повіки" за одну мить змінюється любов'ю і розумінням: "Господи, не тільки ноги мої, але і руки, і голову" (пор. Ів 13, 8-9). Петро був глибоко релігійною людиною. Він усвідомлював свої гріхи і прагнув звільнитися від них. Петро надзвичайно уважно слухав проповіді св. Івана Хрестителя і коли згодом Андрій приніс йому приголомшливу вістку про Того, Хто "більший від Івана Хрестителя", він усім серцем забажав іти шляхом праведності.

"Він... поспішив до Спасителя. Погляд Христа спочив на ньому. Його різкий характер, його любляче і чуйне серце, його честолюбство і самовпевненість, історія його падіння, покаяння, його праця і мученицька смерть – все відкрилося Божественному Спасителеві і Він сказав: "Ти Симоне, сину Йони, назвешся Петро, що означає скеля. На тобі побудую Мою Церкву і пекельні ворота її не подолають. Я дам тобі ключі Царства Божого" (пор. Мт 16, 15). Ці ключі є символом найвищої Божої влади на землі.

Одного разу Ісус наказав Петрові і його товаришам: "Відчали на глибінь та й закиньте сіті ваші на ловитву". Петро сказав Йому у відповідь: "Наставнику, всю ніч ми трудилися і нічого не піймали, але на слово Твоє закину сіті". Зробивши так, вони піймали велику силу риби, від якої сіті почали прориватися... Побачивши це, Петро припав до колін Ісуса і сказав: "Відійди від мене, Господи, бо я грішна людина...". І сказав йому Ісус: "Не бійся, віднині будеш ловити людей". Витягнувши обидва човни на берег, учні залишили все і пішли слідом за Ісусом (пор. Лк 5, 4-11). Але Петро пройшов довгий і важкий шлях, перш ніж став тим рибалкою людей, яким призначив йому бути Вчитель.

Ісус використовував кожний зручний момент, щоб навчити Петра і загартувати його характер. Петро сміливо пішов по воді. Він ризикував усім. Він удосконалювався у вірі. Інші учні сиділи в човні і були дуже налякані. Вони не ризикували нічим. Але саме Петро був найбільше вдячним з усіх учнів.

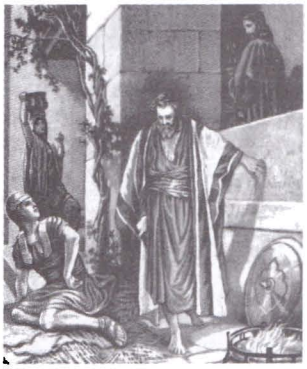

Петро був дуже самовпевненим. Ісус дозволив йому пройти випробування, яке мало навчити його тому, що серед життєвих буревіїв тільки тісний зв'язок зі Спасителем може захоронити від нещастя.

Криза в житті цього апостола наступила в ніч зради. Тут, біля багаття посеред двору, Петро не усвідомлював, що він наблизився до найбільш драматичного моменту в своєму житті. Така мить підкрадається до нас, подібно як злодій уночі. Одна зі служниць "сказала Петрові: "Чи ти не учень цього Чоловіка?". Петро зніяковів і злякався. Погляди всіх присутніх були спрямовані на нього. Він зробив вигляд, що не розуміє питання. Але вона наполягала на своєму і сказала присутнім, що він був з Ісусом. Змушений щось відповісти, Петро роздратовано сказав: "Я не знаю Його". Так він відрікся у перший раз". І ще двічі Петро зрікався від свого Господа. Втретє він навіть присягнувся у цьому. Я не думаю, щоб він присягав навіки. Він був дуже схвильований і, піддавшись паніці, злякався за себе.

Але тут проспівав півень і душу Петра охопив жах від усвідомлення того, що він зробив. Озирнувшись, він побачив Божественного Спасителя, Який дивився на нього. "Погляд Христа збентежив його серце... Колись гордий, самовпевнений і гарячковий апостол за одну мить став покірним і смиренним учнем Христа. Він беззастережно пішов за своїм Господом, завжди готовий до самовідречення і самопожертви... Відступництво Петра не було результатом лише миттєвої його слабкості, але наслідком давнього і поступового падіння...".

Субота, протягом якої Ісус Христос спочивав у гробі, була однією з найбільш гірких у житті Петра. Він пішов до Гетсиманії. Простягнувшись на землі, випробовуючи страшні муки сумління, він у щирому розкаянні молився. Подібно до Христа, Петро окропив землю своїми сльозами. Можливо, він повернувся на Голгофу, щоб ще раз поглянути на хрест. І хоч Петро мав би вважати, що він назавжди відкинутий Господом, вранці в неділю Спаситель послав йому спеціальну звістку. Звертаючись до жінок, які відвідали Його гріб, ангел сказав: "Йдіть, скажіть Його учням і Петрові" (Мк 16, 7). Опісля, коли Петро був на самоті, Ісус ще раз з'явився йому (пор. Лк 24, 34; 1 Кор 15, 5), щоб заспокоїти його і переконати в тому, що Він йому простив.

Коли криза минула, Христос випробував відданість Петра. У словах Вчителя, що рознеслися на березі моря, тричі прозвучало питання: "Чи любиш ти Мене?". Три рази, твердо і рішуче, Петро завірив свого Господа в своїй любові (Ів 21. 15, 19). Це стало виправданням його колишнього потрійного відречення від Божественного Спасителя*.

У Петрі ми можемо вбачати самих себе. Ми зрікаємося, зраджуємо, але досвід життя Петра дає нам надію. Він яскраво і контрастно показує милосердя, терпеливість і прощення Божественного Спасителя нас, усіх людей на землі.

Підготувала Віра АРІВ
(за книгою Леслі Хардінга "Вони були того дня на Голгофі")

** Петро так любив Ісуса, що наслідував Його не тільки у своєму житті, але й у смерті, і то хресній. Згідно з переданням, він був розп'ятий на ватиканському пагорбі вниз головою.*

РОЗВАЖАННЯ НАД БЛАЖЕНСТВАМИ (7)

"Блаженні миротворці, бо вони синами Божими назвуться" (Мт 5, 9)

Напевно, ніколи так часто у суспільстві не говорилось про мир, як сьогодні. Після двох світових воєн, численних терористичних актів, громадянських конфліктів тощо людство постійно перебуває під загрозою всесвітньої катастрофи чи втрати можливості мирного продовження своєї історії.

Кожна людська спільнота для того, щоб вільно існувати і будувати своє щасливе майбутнє, потребує ґаранту її цілісного буття у міжнародних і суспільних відносинах. На жаль, потреба кожної людини жити в мирі з Богом і собою та злагоді з навколишнім середовищем не завжди і не всюди на планеті була практично виконана.

Ісус Христос у досконалий спосіб втілив у життя Свої засади і вимоги миру. Пророк Ісая назвав Його Князем миру вже за 800 років до приходу Божественного Спасителя на землю (пор. Іс 9, 5). Це підтвердили ангели своїм співом над Вифлеємом у хвилину Його народження: "Слава на висотах Богові, а на землі мир людям доброї волі" (пор. Лк 2, 14). Згодом Христос посилав Своїх учнів на проповідь, творячи їх вісниками миру: "У який же дім не ввійшли б ви, скажіть перше: Мир домові цьому" (Лк 10, 5). Напередодні Своєї спасительної смерті Ісус, бажаючи влити в серця Своїх учнів потіху, дарує їм найцінніший скарб: "Мир залишаю вам, Мій мир даю вам... Хай не тривожиться серце ваше і не страхається!" (Ів 14, 27). Після Свого славного воскресіння, з'являючись апостолам, Він вітає їх словами: "Мир вам!" (Ів 20, 21).

Маючи за взірець Ісуса Христа, досконалого Учителя і Миротворця, і ми, Його учні, вірно наслідуючи Його, станьмо дієвими речниками миру. Однак спершу слід нам самим здобути мир у наших душах, щоби потім іншим його сповістити. Для цього необхідно перебувати в досконалому мирі з Богом, виконуючи всі Його заповіді, втихомирюючи власні пожадання, прислухаючись до власного голосу сумління і виконуючи Його вказівки-вимоги згідно з Його святою волею.

Слід також дотримуватись засад мирного співіснування з братами і сестрами в суспільстві, здійснюючи заповідь Ісуса Христа: "Любіть один одного, як Я вас полюбив!" (пор. Ів 15, 12). Хто любить ближнього свого, той не порушуватиме його миру і спокою, а створюватиме всі умови для його мирного життя! Такий не використовуватиме зброї для вбивства людей, не підійматиме на ближнього руку, не ранитиме його дошкульними словами, не житиме духом сварки, не гніватиметься і не кричатиме на інших. Навпаки, ціною власної жертви встановлюватиме навколо себе мир, ітиме на поле бою, щоб примирити воюючі сторони, а своїми словами і вчинками втихомирюватиме різні протиріччя, взаємні суперечки та незгоди.

Пам'ятаймо, що ніщо не є таким притаманним християнинові, як бути миротворцем (пор. Мт 5, 9), і за це Господь обіцяв найбільшу нагороду (св. Василій Великий, Лист 114). Праведний християнин, який став дитиною Божою через св. Хрещення і отримав у дар інші Таїнства, через покуту (сповідь) відновлює внутрішній мир і злуку з Богом, переливаючи їх на навколишнє середовище, стаючи речником миру на землі.

Молитва: Господи, зволь мені стати "голосом Твого миру". *(Далі буде)*

с. Володимира МАКСИМІВ, ЧСВВ

А ЩОБ ТОБІ ОВЕС ПРИСНИВСЯ!

Лихослів'я чи лайка є чи не найпоширенішим людським пороком. Порок цей супроводжує людину впродовж тисячоліть, щораз більше вдосконалюючись, набираючи все більше витонченої форми. Часто цей порок для більшого ефекту супроводиться ще й такими непристойними мімікою і жестами, що сварливим персонажам з "Кайдашевої сім'ї" Івана Нечуя-Левицького й не снилось.

Якщо дитяче лихослів'я не викликає в нормальної дитини зворотньої реакції і вона може щонайбільше відповісти "ти сам (сама) такий (така)", то між дорослими це може стати причиною не те що сварки, але навіть і бійки. А якщо лихословлять чи лаються ще й у підігрітому алкоголем стані, то інколи це може закінчитись і трагічними наслідками, навіть смертельними. Особливо неприємно (ба більше, боляче!) спостерігати як лихословить наша молодь. Її суржикова мова настільки "збагатилась" лайливими словами, що аж вуха в'януть, коли чуєш, як "наша зміна" спілкується між собою.

Виникає питання: чи можна позбутись цієї хворобливої звички? Відповідь така: можна, але... Але треба дуже хотіти. А те дужехотіння має бути апробоване Богом. Сказано ж: "Без Бога ні до порога". Так і тут: без Божої помочі доброго результату годі отримати. І для прикладу розповім правдиву історію з життя:

– Був в одному селі ґазда на ім'я Кіндрат. Таке ім'я тоді, як і тепер, було незвичне: у всьому селі було тільки два Кіндрати. Тому Кіндрату, про якого йде мова, було в той час (середина тридцятих років у Галичині) під шістдесят. Ґазда він був заможний, мав добрі статки, бо не міг сільський ґазда у важкі польські часи з малими статками вивчити сина на лікаря, а вчився він навіть і за границею. Прізвища його не пам'ятав ніхто, та й у селі прізвища використовували рідко, хіба що в урядових установах. Користувались прізвиськами. Так цього Кіндрата прозивали Лайкалом, правда, позаочі. А прізвисько це успадкував Кіндрат від свого батька, який був чи не найбільшим лихословом у селі, а, може, і в околиці. Так що лихослівну школу пройшов Кіндрат вдома і вже змалечку засвоював він лексикон і прийоми лаяння.

А далі, як говорили люди, сталося неймовірне: Кіндрата немов підмінили. Якогось там року, після Великодня, ніхто не почув від Кіндрата ні одного поганого слова. Зі сварливого, лайливого, майже завжди задиристого Кіндрата він буквально перемінився в лагідного, привітного, спокійного, може, навіть трошки флегматичного ґазду. Тоді й прізвисько Кіндрата треба було змінити, бо воно вже не відповідало фактичному стану, але, як це часто буває, прізвисько Лайкало закріпилось і за його нащадками.

Кіндратову метаморфозу люди пояснювали по-різному. Сам Кіндрат допитливих збував фразою: "Набридло лаятись". Однак дехто пов'язує цю переміну великодньою сповіддю Кіндрата, коли священик пригрозив, що збештає його на проповіді перед людьми в церкві, як такого, що кожного року під час сповіді обіцяє поправитись, а продовжує далі лаятись. Враховуючи таємницю

сповіді, можна засумніватись в такій інтерпретації. Можливо, священик попередив його, що коли він не позбудеться цієї звички лаятися, то він не дасть йому розгрішення під час наступної сповіді.

Отож, якби там не було, можна зробити висновок, що немає нічого неможливого і при бажанні з Божою допомогою навіть найзапекліший лихослов може позбутись цієї поганої звички. А на закінчення додам:

— Кіндрат не тільки більше не лаявся, але й не підносив голосу навіть на худобу. Був один випадок, коли думали, що Кіндрат "зірветься" і залається. Це було під час орання стерні після жнив. Його коні чомусь фиркнули, скиба вийшла нерівною і Кіндрат скрикнув: "А щоб тебе!", а далі, витримавши певну паузу, вже лагідно промовив: "А щоб тобі овес приснився"!

Віра АРІВ

ДЕКАЛОГ ЛЮБОВІ ДО БЛИЖНЬОГО

1. Поважай кожну людину. Вмій побачити в ній Христа. Будь чуйним до ближнього, бо він – твій брат. *"Хто не любить брата свого, якого бачить, той не може любити Бога, якого він не бачить" (1 Ів 4, 20).*

2. Думай добре про всіх. Погано не думай ні про кого. Старайся навіть у найгіршій людині знаходити що-небудь добре. *"Малодушних підбадьорюйте, підтримуйте безсилих, супроти всіх будьте терплячі" (1 Сол 5, 14).*

3. Стався до інших доброзичливо. Не говори про ближніх погано. Попроси вибачення, якщо скривдиш словом. Не вноси розладу в стосунки між людьми. *"Лиши гнів, покинь пересердя; не палай гнівом, а то накоїш тільки лиха" (Пс 37, 8).*

4. Говори з кожним мовою любові. Не підвищуй голосу. Не вживай лайливих слів. Не ображай. Не будь причиною сліз. Заспокоюй і будь добрим. *"Любов – довготерпелива, любов – лагідна, не гнівається, не задумує зла, все зносить, все перетерпить" (пор. 1 Кор 13, 4-7).*

5. Прощай все і всім. Не тримай кривду в серці. Завжди роби перший крок до примирення. *"Уважайте, щоб ніхто не віддавав нікому злом за зло, а старайтесь робити добро один одному і для всіх" (1 Сол 5, 15).*

6. Роби все на користь ближньому. Чини добро кожному так, як хочеш, щоб чинили тобі. Думай не про те, що тобі хтось щось винен, а що ти перед іншими в боргу. *"І як бажаєте, щоб вам чинили люди, чиніть їм і ви так само" (Лк 6, 31).*

7. Співчувай не тільки на словах, а й на ділах. Завжди спіши з утіхою, порадою, щирою розрадою. *"Страждання нинішнього часу негідні майбутньої слави, яка має нам з'явитись" (Рим 8, 18).*

8. Працюй сумлінно. Пам'ятай, що плодами твоєї праці користуються інші, так як і ти сам користуєшся працею інших. *"Як хтось не хоче працювати, хай і не їсть" (2 Сол 3, 10).*

9. Допомагай своїм ближнім. Будь відкритий на потреби бідних і хворих. Ділись із ближніми. Старайся побачити навколо себе тих, що живуть у злиднях. *"Будьте милосердні, як і Отець ваш милосердний" (Лк 6, 36).*

10. Молись за всіх, навіть за недругів. Чини це згідно зі словами Ісуса Христа: *"Любіть ворогів ваших і моліться за тих, що гонять вас" (Мт 5, 44).*

Переклав з журналу "Любите друг друга" і доповнив біблійними цитатами бр. Миколай МИКОСОВСЬКИЙ, ЧСВВ

ДОСВІТНЯ РАДІСТЬ НА РІЗДВО

Жителі подільських сіл, як і більшості сіл Східної України, з великим смутком у 1934 році відзначали Різдвяні свята. Густий сніг, вкривши чорноземи української землі, немов білим килимом накрив могили тих, які відійшли у вічність під час жахливого голодомору 1932-1933 років. Здавалось, що навіть дерева, обтяжені густим снігом, своїми гілками звисали до землі, немовби кланялися невинним жертвам 20 ст.

Більшість хат села Зінківці пустували і тільки на деяких подвір'ях було видно, що тут живуть люди. Біля церкви через дорогу проживала самотня Христина. Великий смуток охоплював молоду жінку. Вона одна залишилася зі своєї родини, поховавши влітку дідуся, своїх батьків, двох сестер і свого синочка Василька. А чоловік, залишивши їх у пошуках харчів, пропав безвісти.

Сьогодні Святвечір, а Христина, прибита горем, не знаходить собі місця. Журба так огорнула її душу, що навіть відпало бажання готувати Святу вечерю. У цей день вирішила піти до церкви, щоб розвіяти свій смуток у молитві.

Протоптавши сніг, зробила першу стежину, підійшла до дверей церкви і через щілину замка заглянула всередину. Вона побачила частину іконостасу, на якому було видно Матір Божу з Дитятком Ісусом на руках. Жінка щиро промовила "Отче наш" і Богородичні молитви, потім ще раз заглянула до церкви і з якоюсь небувалою радістю повернулась до своєї хати. В неї таки з'явилося бажання готувати Святу вечерю.

"Ні, не годиться залишитися без неї у таку надзвичайну ніч Різдва Христового. А, може, і гості прийдуть", – міркувала про себе Христина.

Жінка найперше принесла до хати дров, потім знайшла каганець, щоб засвітити ввечері у хаті. Розпаливши піч, вона тут же почала чистити картоплю для страви.

"Є опеньки і олія, то буде святкова зупа. А замість куті є ячмінні крупи. Ось і яблука сушені на компот принесла далека родичка. Ще й кусень хліба є, то тільки дякувати Богові за все", – роздумувала Христина.

"Ага, ялинки немає і сіна, щоб покласти на столі. Хоч би кілька гіллячок з ялинки, щоб покласти перед іконою", – знову нагадала собі жінка.

Вона вибігла на вулицю, наламала в ярку гілок з ялини, а потім приготувала сіна на стіл. На жаль, не було снопа пшениці.

"Бог знає, що не сіяли і не збирали цього року врожаю", – сказала про себе Христина.

Ось вже почало смеркатися, коли вечеря була готова. Жінка вибігла надвір, бажаючи побачити першу зірку. На жаль, небо оповили сірі хмари і зірок не було видно. Над селом запанувала глибока тиша. Не чути співу колядок, не чути, щоб хтось йшов вулицею, навіть собаки не гавкали. І ось Христина побачила маленьку зірку, яка на мить визирнула з-за хмари і знову заховалася.

"Це Ісусова зірка, вже можна сідати вечеряти", – зраділа Христина.

Увійшовши до хати з невеликим жмутком сіна, жінка на весь голос промовила:

– Христос Раждається!

І відповіла сама до себе:

– Славімо Його!

Поклавши сіно на стіл, накрила його білим обрусом, засвітила каганець і

почала молитися, як це завжди було прийнято у її родині. Промовила "Отче наш" і "Богородице Діво" і тут її охопив такий жаль, що вона аж заридала. Дивилася на ікону Матері Божої і говорила:

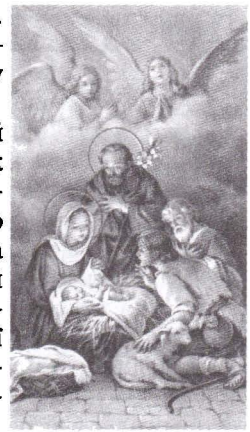

– Пресвята Богородице, добре розумію, що у такий святковий день я повинна радіти, а не сумувати. Адже ж приходить на світ наш Спаситель, Син Божий народжується з твого лона. Але великий жаль маю у серці. Минулого року на Святій вечері нас було восьмеро, а сьогодні я одна залишилася. Прошу тебе, Матінко Божа, потіш мене і розвій цей смуток. Нехай новонароджений Ісус увійде в моє серце і зігріє променем Своєї ясної зірки. Нехай нині мої покійні родичі, які померли з голоду, радісно разом з ангелами в небі і зі мною заколядують: "Нова радість стала...".

Христина сіла за стіл, перехрестилась і почала вечеряти. Вечеряє, а перед собою бачить Василька, матір, сестер, які благали: "Хліба, хліба, дайте хліба...". Нагадалися їй страшні благання її рідних. З'ївши трохи вечері, немовби повеселішала і знову почала колядувати: "Пастушки з ягнятком перед тим Дитятком на колінця припадають...". Після колядки жінка знову взяла у руки шматочок хліба і довго дивилася на нього, а потім сказала вголос:

– Який Ти, Ісусе, добрий, що подав мені цей хліб. Прошу Тебе про те, аби люди більше не зазнали такого страшного лихоліття, як у минулі роки.

Нараз хтось постукав у двері. Жах охопив Христину, але вона підійшла до дверей.

– Не лякайся, це я, твій дядько, що живе на хуторі, – почула знайомий голос.

Жінка відкрила двері і разом з морозним повітрям до хати увійшов її дядько. Він заколядував, а потім привітав з Різдвом свою племінницю.

– Дядьку, сідайте до столу, яка я рада, що прийшли відвідати мене у такий святковий час. Чим хата багата, тим і рада, – говорила зворушено Христина.

– Ось для тебе кутя, а це пампушки передали мені з дому. Адже сиріткою залишилася. І твій Іван не дає про себе чути. Щось відчуває моє серце, що він повернеться.

– Цього не може бути, він теж, напевно, помер...

– Молись і вір, що він повернеться. Не втрачай надії. Бог дуже добрий, – запевнив дядько і додав: – Христино, повечеряймо. Ще тобі заколядую....

Христина з дядьком їли кутю і запивали яблучним компотом. Потім разом заколядували. Подякувавши Богові, дядько одягнув шапку і вийшов з хати. Жінка до самого ранку молилася, згадувала своїх померлих родичів, а найбільше припали до серця слова дядька про повернення додому Івана. Вона не зауважила, як надворі почало світати.

Вийшовши на вулицю, Христина побачила, як біля церкви йшов чоловік з клунком на плечах.

"Хто ж це може йти так зранку? Може, хтось хоче нині піти до церкви, адже ж таке велике свято?" – міркувала Христина.

Та цей чоловік прямував до її хати і тільки біля порога зняв шапку й привітався:

– Христос Раждається! Христино, чи впізнаєш?

Жінка, не вірячи своїм очам, не могла і слова вимовити, а сльози рясно потекли по її обличчі:

– Іване, невже ж це ти? Звідки? Де був?

– Не все відразу. Я спішив, щоб вчасно прибути на Святий вечір, але не встиг. Вже другий день пішки добираюся зі Жмеринки. Тільки не плач, мені вже все розказали, про все село розказали....

У хаті Христина почала розказувати чоловікові про велике горе у їхній родині й, не стримавшись, заридала.

– Тільки не плач, Христино, – почав потішати жінку Іван. – Будемо молитися Богові і Він ще обдарує нас діточками. Не вдалося новітньому Іродові – Сталіну всіх вигубити голодом. Ще над Україною засяє Сонце правди, а наші села оживуть дитячим сміхом і колядою.

о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ

ХАРКІВ І МИТРОПОЛИТ АНДРЕЙ

Взимку та навесні 1943 року у Львові скупчилась велика група харків'ян – понад тисяча осіб, підхоплених "другою хвилею" української еміграції. В більшості своїй інтелегенти, люди творчих професій – літератори та актори, університетська професура, громадські діячі, а також священики та вірні Української Автокефальної Православної Церкви. Усі вони тікали від неминучої смерті, яку їм ніс переможний наступ Червоної армії.

Єдина православна громада Львова у ті часи відмовила харків'янам у наданні свого храму для Богослужень українською мовою, бо ж була промосковської орієнтації. Але прагнення харків'ян несподівано для них самих знайшли відгук в середовищі українських греко-католиків. Легендарний організатор на Харківщині УАПЦ, багаторічний вцілілий ГУЛАГівець Іван Гаращенко згадував про ті дні: "Опинились ми у Львові 17.II.1943 р. В порядку чемності, наше організоване громадянство післало делегацію до Греко-католицького Митрополита Андрія Шептицького. Він її сердечно прйняв. Не раз і не в одному складі відвідували наші люди палац Митрополита Андрія; були і розмови принципового характеру, навіть мова була й про об'єднання".

Слід зазначити, що Глава УГКЦ час від часу цікавився ситуацією на Наддніпрянщині та на сході України і навіть видав у лютому 1940 року розпорядження щодо конкурсу "на парохії в Києві, Одесі, Винниці, Харкові і Полтаві". Митрополит Андрей був також прекрасно інформований про розгром УАПЦ на Великій Україні в 1936 році та її відновлення в 1942-1943 роках, а відтак його інтерес до православних біженців й посильна допомога їм цілком зрозуміла. З багатьма з них Митрополит спілкувався особисто й навіть надав притулок у своїй резиденції єпископу Лубенському УАПЦ Сильвестру Гаєвському.

Один з тих харків'ян, Федір Бульбенко, також мав аудієнцію й описав її так: "Від православних українців була послана делегація (на чолі з проф. М. О. Вєтуховим), що складалася з прот. о. Олександра Попова, прот. о. Демида Бурка та ще старенького добродія Титаренка до Митрополита Греко-Католицької Церкви Андрія Шептицького. Митрополит прийняв делегацію й зацікавився справами нашої Церкви. Він висловив співчуття з приводу кривавих жертв УАПЦ. Делегація висловила своє бажання продовжувати боротьбу за відновлення в

Україні своєї рідної національної Церкви – Української Автокефальної Православної, відродженої в 1921 році. Розмова була коротка, бо митрополит почувався недобре. Митрополит написав до прот. о. Г. Костельника записку-дозвіл відслужити по св. пам'яті Тараса Шевченка в Преображенській церкві"*.

Не можна обминути й такий зовсім призабутий факт: на панахиді в Преображенській церкві був також присутній і студент Львівської мистецько-промислової школи Володимир Ярема. Саме від Митрополита Андрея Шептицького він отримає згодом благословення до Малої семінарії Греко-Католицької Церкви. І саме о. Володимир 19 серпня 1989 року у Львові проголосить відродження Української Автокефальної Православної Церкви, а з року 1993 очолить її як Патріарх.

Перед тим о. В. Ярема писав: "Митрополит Шептицький у 1944 році дозволяв священникам Української Автокефальної Православної Церкви відправляти Служби Божі у львівських церквах і величаву панахіду за спокій душі Тараса Шевченка. (...) А митрополит ще і цікавився машинописом сьомого тому історії Української Православної Церкви митрополита Липківського, який велів переписати й роздати на збереження. Отже, митрополит Шептицький, як видно цікавився і признавав Автокефальну Церкву, бо він бачив, яка доля жде Галицьку Церкву...". Окремою книжкою цей том вперше видали отці Василіяни 1959 року в Торонто.

Панахида за Тарасом Шевченком, відправлена в окупованому Львові – перший в історії обох національних Церков-мучениць крок до зближення, взаєморозуміння та співпраці. Греко-католицькі священики та вірні тоді ж допомогли слобожанам обладнати приміщення для Богослужень, яке останні називали "походною церквою", у приміщенні Українського Допомогового комітету на вул. Семінарській, 18. Настоятелем львівської парафії УАПЦ обрали о. Олександра Попова.

Різні церковні юрисдикції – аж ніяк не перешкода для єдинокровних братів-християн, що переконливо довели описані події. На підтвердження того цитата зі щоденника Івана Гаращенка: "Було засідання Парафіяльної Ради. Наприкінці засідання о. Олександер Попов сказав, що через Гавриша *(ймовірно, один із львів'ян – прим. авт.)* група греко-католиків передала йому оце: і розгорнув чудесну парчу зеленого поля, на якій виткано срібні хрести, на облачення і ще 1000 золотих на пошиття. Це справило велике враження на всіх...".

Регулярні Богослужения в "походному" храмі УАПЦ у Львові відбувались до самої евакуації. Отже, в такий спосіб завдяки відкритості й воістину братерській християнській любові православних харків'ян та львів'ян-католиків, мудрості Митрополита Андрея були закладені підвалини міжконфесійного діалогу, котрий набув на зламі тисячоліть особливого сенсу.

На жаль, цієї особливості у Харкові початку третього тисячоліття досі не усвідомлюють. УГКЦ там гнана, особу Митрополита Андрея Шептицького ши-

---

* *Православні богослужіння відправлялись українською мовою на відміну від греко-католиків, які правили церковно-слов'янською мовою, однак, згідно зі словами о. Г. Костельника, були "напередодні вживання живої української мови в храмах".*

рокий загал в більшості сприймає в дусі радянської пропаганди, а то і зовсім не знає. І ми змушені нагадати харків'янам слова їхнього земляка, науковця-гуманітарія світової слави, професора Гарвардського та Колумбійського університетів, почесного академіка НАН України, лауреата Шевченківської премії Юрія Шевельова.

Він, будучи тоді 35-річним доцентом Харківського університету, також тікав від "совєтів" й того ж 1943 року в складі вже згаданої нами групи харків'ян-біженців опинився у Львові. І тоді ж він з-поміж багатьох харків'ян, хоч і не був практикуючим християнином, мав аудієнцію у Митрополита Андрея Шептицького. Більше як за півстоліття після того в своїх спогадах "Я-мене-мені... (і довкруги)", виданих 2001 року в його рідному Харкові, він напише: "Про нього знав я мало, майже саме тільки ім'я, але мав уявлення про авторитет, яким він користався. Я радо пристав на ідею – як я це бачив – побачення".

На довгому життєвому шляху Юрію Шевельову трапилось знати багатьох славетних українців і не тільки їх, але ніхто не справив на нього такого враження, як Митрополит Андрей Шептицький, і враження те матеріалізувалось у піднесених, зовсім не властивих стриманому і нещадному в оцінках науковцю: "Так, велич – це слово, це поняття визначили спогад про цю пам'ятну зустріч. Ми пройшли через кілька сутінкових кімнат і опинилися перед тим, що було Шептицький, але що могло бути пам'ятник йому. Він не міг ходити, і він прийняв нас у великому фотелі, фотель був широкий, але якось творилось враження, що Шептицький у ньому не вміщався, як, мабуть, він не вміщався в українському світі. Спогад зберіг уяву про велич і фізичну великість усього з Митрополитом зв'язаного. Велике було його тіло, (...) воно не розпливалося, воно було повне фізичної й духовної моці. Велика була голова з високим чолом і живими очима. Великі були руки.

Він не виголошував для нас великих слів і промов. Він розмовляв потовариському. Не потребував він говорити про Росію й життя її громадян, він знав речі з досвіду власного вигнання й полону, і кілька ніби між іншим кинених слів показали це зовсім чітко. Зате він завів з нами прецікаву розмову про взаємини між соціял-демократією західного гатунку й російським більшовизмом. Видно, ця тема видалася йому відповіднішою для розмови з людьми двадцятирічного життя в радянській системі, ніж могли бути розмови на релігійні теми. І виявилось в цій темі велике знання позаклерікальних справ справ і позаклерікальних людей, без жадної злоби, без нападів, без глузування, sine ira et studio *(без хитрощів і мудрувань – прим. ред.)*.

Виглядало, що цій людині справді відкриті людські серця і розуми, що вона розуміла кожну людину, бо для неї світ був не хаосом випадкових деталів, а системою. Жадним словом не були згадані церква і релігія, але, виходячи з авдієнції, що тривала, може, годину, ми бачили Божу руку й Божий розум за всім тим, що робили сліпі люди.

Якщо входячи я поцілував руку митрополита, (...) бо це була частинка прийнятого ритуалу, то виходячи я вже знав, що ця рука заслуговує на те, щоб дістати поцілунок. Це вже не була частина ритуалу, це був символ дійсності. Мені здавалося, що понад цим чолом були непомітні для багатьох роги Мойсея, біблійного й Франкового, а ці руки може тримали скрижалі Завіту".

Владислав ПРОНЕНКО,
Харків

ШАНОВНА РЕДАКЦІЄ!

Під час єпископської хіротонії майбутній єпископ неодноразово вирікає анафему на єретиків. Чи це не суперечить Божій заповіді любові і науці Церкви про екуменізм?

Любов Приходько, м. Коломия

Ці слова не суперечать ні любові до ближнього, ні науці св. Церкви. Однак слід сказати, що св. Церква після Другого Ватиканського Собору більше не вживає цього гострого слова. Текст віровизнання, який читає майбутній єпископ під час хіротонії, укладений у перші віки християнства і до сьогодні його ще не змінено ні в Православних, ні в Католицькій Церквах східного обряду.

Слово "анафема" у перекладі з грецької мови означає "прокляття", тобто відлучення від Церкви. Кидаючи на когось анафему, св. Церква чітко відмежовувала своїх вірних від іновірців. Використання цього слова стало дуже поширеним після Тридентійського Собору, на якому було засуджено протестантизм. Всі рішення цього Собору закінчувалися анафемою на єретиків, які заперечували правди Католицької Церкви.

Св. Церква вирікає анафему на основі слів Ісуса Христа: "А коли брат твій завинить супроти тебе, піди й докори йому віч-на-віч. Коли послухає тебе, ти придбав брата твого. Коли ж він не послухає тебе, візьми з собою ще одного або двох, щоб усяка справа вирішувалася на слово двох або трьох свідків. І коли він не схоче слухати їх, скажи Церкві; коли ж не схоче слухати й Церкви, нехай буде для тебе як поганин і митар" (Мт 18, 15-17).

Знаємо сумну подію, яка сталася в історії Церкви 1054 року, коли остаточно відбувся розкол між Західною і Східною Церквами. Папа Римський накинув анафему на Православну Церкву, а царгородський патріарх – на Католицьку Церкву. У 1967 році папа Павло VI і патріарх царгородський Атенагорас І взаємно зняли анафеми з обох згаданих Церков. Це був чи ненайбільший крок в історії екуменічних змагань Церкви у 20 ст., тобто намагання відновити первісну єдність, "щоб було одне стадо й один пастир!" (Ів 10, 16).

• • •

Як ставиться Церква до присвоєння людині ідентифікаційного номера?

Олександр Сафін, м. Львів

Деякі протестантські церковні громади, Російська Православна Церква й інші православні Церкви вважають ідентифікаційний номер тимчасовим клеймом на папері, який пізніше буде поставлено людям на руку або чоло. Цей номер вони називають клеймом звіра, про який мова йде в книзі Одкровення (пор. 14, 9-11) і застерігають своїх вірних ні в якому разі не приймати його, щоб пізніше не бути "мученими вогнем і сіркою", тобто не ділити вічної гіркої долі тих, що поклоняються дияволові. Вони також твердять, що цей код є початком царства антихриста на землі, бо завдяки тому клейму, своєрідному датчику, кожна людина перестане бути самостійною особою, а нею керуватиме слуга диявола.

Католицька Церква не згідна з таким поясненням ідентифікаційних номерів, штрихових кодів, кредитних карточок тощо. Згідно з навчанням св. ап. Павла "кожна влада від Бога", тому закони держави, які не противляться св. вірі й засадам християнської моралі, Церква вважає добрими і дозволеними. Щоправда у нашій Церкві також є прихильники негативного трактування цих кодів, зокрема група людей, які підтримують видання серії книжок "Господнє попередження", зі змістом яких Католицька Церква не згідна і вважає їх шкідливими.

СВЯТИЙ ВЕЧІР

Шукає притулку стривожений Йосиф, –
Ніхто не приймає, ніхто не запросить.

Знайомих чимало, а місця нема.
Марія надворі... Де люта зима...

У стайні, за містом, де вітер і сніг,
Вклонилися Богові щиро до ніг.

Крокує полями небесний пісняр:
Христос народився: хай знає вівчар!

Марія і Йосиф з хлоп'ятком малим,
Скажімо Родині: святеє – святим!

До ясел спішать від отар пастухи,
А Ірода злобного мучать страхи.

Ось Йосиф гостинно приймає царів,
Ніколи не бачив він перських дарів.

Зоря привела їх в малий Вифлеєм...
А що ми від себе Христові даєм?

Дамо нашу віру, любов, коляду,
І кожний хай скаже: "Я знову прийду

До Тебе, Ісусе, Ти ж добрий, благий...
З Тобою зустрітись – то вечір святий!".

ПОБАЖАННЯ "МІСІОНАРЕВІ" НА 2004 РІК

(цілком серйозно)

Всім любий наш "Місіонар",
Він просвітитель і звіздар,
Він став потрібним, як "Буквар",
Його ледь двигає поштар...

О любий наш "Місіонар"!
Ждемо, однак, від тебе чар:
Щоб увійшли в репертуар
Статті короткі, як тропар,

Світлини гарні, як стихар,
Сам був солодший за нектар,
Миліший за футбол і бар,
Ти ж – український трембітар.

Всім любий наш "Місіонар",
Він сам для нас Господній дар
І квітка на святий вівтар!

о. Василь МЕНДРУНЬ, ЧСВВ

РІЗДВЯНА СВІЧЕЧКА

Дійові особи:

Вітер *— натура рвучка, могутня, але добра.*
Ягнятко *— дуже прудке, хвалькувате і наївне.*
Мама Ягнятка *— розважлива, мудра.*
Свічечка *— тепла, спокійна, піднесена.*
Дзвіночок *— веселий, бадьорий, дзвінкий.*

Дія відбувається у вертепчику. Біля ясел стоять троє мудреців і Свічечка. Неподалік Ягнятко з мамою.

Влітає **Вітер**

Ех! Який сьогодні простір!
Ніч яка прозора й чиста!
Сподіваюсь, ви впізнали
Вітрюгана-шелехвіста.

Цілу ніч розводив хмари,
Щоб не затуляли зірку,
А на села українські
Натрусив я снігу мірку.

Трьом царям, що біля ясел,
Довелося дути в спину.
Щоб в вертеп дістались вчасно
Привітать Святу Дитину.

Забігає Ягнятко і збиває з ніг Вітра.

Мама Ягнятка

О Боже, що за непосида
Збиває з ніг Вітриська-діда!

Ягнятко

У цілім світі не знайдеться
Прудкішого, ніж я, ягняти.
Мені не важко позмагатись
І навіть лева перегнати.

І хоч моя мамуся каже,
Що я хвалько таки правдивий,
Та просто мушу похвалитись,
Що нині я був свідком дива.

Прокинувся раненько-вранці —
Від подиву аж ніс затерп:
Багацько посходилось люду
До нас сьогодні у вертеп!

Вони стояли коло ясел,
І в їх очах було тепло.
Я думав, там було ягнятко.
Але насправді там було...

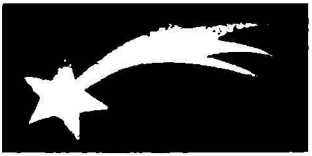

Малесеньке Святе Дитятко,
Таке ж росточком, як і я.
Яскраве золоте проміння
На всіх лилося звідтіля...

І я подумав, що той хлопчик
Погратися, напевно, хоче.
Гей, прокидайся, будем друзі,
Ми ж народились в один день!

Тобі світила срібна зірка,
Співали ангели пісень.
Гей, братику, біжи за мною,
Давай змайструємо м'яча.

Я буду гратися з тобою
У кицьки-мишки і в квача...
Та ось моя овеча мама
За вушко смикає мене.

Мама Ягнятка Побудь тихенько, непосидо,
Нехай Дитинка ще поспить.
Вона ж у світ так скоро піде
І буде чудеса творить.

Бо незвичайна це Дитина —
її на землю Бог послав,
Вона така одна-єдина...
Послухай... Ти куди пропав?!

Заходить Дзвіночок.

Дзвіночок Вітаю вас в святий цей день!
Я — срібний Дзвоник: дзень-дзелень!
Новини в мене — просто диво,
Про все розказую правдиво:

Найменший серед пастушків
До палиці мене вчепив.
Я бачив небо чисте-чисте,
В нім ангелів, напевно, з триста:

Співали ангели пісень.
Я їм поміг: дзілінь-дзелень!
І відтоді і аж понині
В степу ростуть дзвіночки сині.

А ще я бавив Немовля.
Співав найкращі колискові.
Раділи разом ми — Ягня
І світла Свічечка воскова.

Свічечка Один торговець з Вифлеєму
Мене із воску відкачав.
Він за одного золотого
Мене хлопчиськові продав.

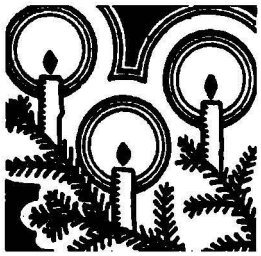

А той же був пастушим сином.
Мене поставив у хлівці.
І цілу нічку я світила,
Коли Марія народила,

Й тепер кажу слова оці:
Такого світла і сіяння
Не створить й тисяча свічок!
Воістину Свята Дитина,

Яку отримала за Сина
Щонайсвятіша із жінок!
І хоч тепер я догораю,
Прийшов мені останній час,

Але ота мала Дитина,
Якій я лише мить світила,
Світитиме для вас весь час!

Свічечка, Дзвіночок, Ягнятко, Мама Ягнятка співають ***колядку "Небо і земля"***.

Небо і земля (2) нині торжествують,
Ангели, люди (2) весело празнують.
Христос родився, Бог воплотився,
Ангели співають, царі вітають,
Поклін віддають, пастирі грають,
"Чудо, чудо!" – повідають.

Во Вифлеємі (2) весела новина:
Чистая Діва (2) породила Сина!
Христос родився, Бог воплотився,
Ангели співають, царі вітають,
Поклін віддають, пастирі грають,
"Чудо, чудо!" – повідають.

З ілюстрованого посібника "Українські свята"
("Панорама", Львів, 2003)

ЗАЖУРИЛАСЯ МАР'ЯНКА

Зажурилася Мар'янка,
Сумно дивиться в вікно:
Ой, яка зима холодна!
Наче спить усе село.

Змерзла річка і травичка,
Біле поле, як обрус.
У яку ж холодну пору
Народився наш Ісус!

Змерз, напевно, в рученята,
Й в Мами серденько болить,
Бо немає чим в вертепі
Свою крихітку накрить.

"Ні, Ісусику, не змерзнеш, –
каже дівчинка мала. –
Ось піду колядувати,
Обійду я півсела!

Буде грошей в мене вдосталь:
будуть гривні й копійки.
Я для Тебе, Боже, куплю
Й рукавички, й чобітки.

Щоб в вертепі Ти загрівся,
Грався собі залюбки,
Щоб казав: "Які ж то добрі
Українські діточки!".

Наталія РОМАН,
с. Жирівка Пустомитівського р-ну на Львівщині

ВІН БОРОВСЯ ДОБРОЮ БОРНЕЮ

25 листопада 2003 року на 82-му році життя, 66-му році монашого і 56-му році священичого служіння відійшов до вічності о. Патрикій Петро Пащак, ЧСВВ, довголітній ігумен та вислужений протоігумен Американської Провінції отців Василіян.

Він народився 10 червня 1922 року у Вінніпезі в Канаді. Його батько Матвій, родом зі села Боків на Західній Україні, емігрував до Канади у 1912 році. В родині було шестеро дітей. Його брат Стефан – Епіфаній, ієромонах Василіянин, а сестра Ольга – с. Епіфанія, Згромадження сестер Служебниць.

Вступив на новіціят до Василіянського Чину 10 вересня 1937 року в Мондері в Канаді, прийнявши монаше ім'я Патрикій. Склав перші обіти 1939 року, а вічні – 27 серпня 1944 року. Продовжив фолософські й богословські студії у Ґримсбі в Канаді, де 2 серпня 1947 року був рукоположений на священика владикою Василем Ладикою.

Душпастирську працю здійснював до 1949 року в Мондері, а з 1949 по 1970 роки – у Нью-Йорку, Чікаго і Гемтремку в США. У 1970-1982 роках виконував служіння Протоігумена Американської Провінції Успіння Пречистої Діви Марії. В час його протоігуменату було збудовано дім і бібліотеку при монастирі св. Йосафата в Ґленкові.

У 1981 році перебрав провід парафії св. Юра, завершивши його мистецьке оздоблення прекрасними іконами і мозаїками. Вів радіопрограму в Нью-Йорку. У 1985 році став генеральним вікарієм Стемфордської єпархії Української Католицької Церкви. З 2000 року і аж до кінця свого життя виконував служіння сотрудника при парафії св. Юра.

Вічна йому пам'ять!

ЖИТТЯ, ПРОЖИТЕ ДЛЯ УКРАЇНИ

1 грудня цього року на 76-му році життя у Філадельфії (США) відійшов до вічності проф. Мирослав Лабунька, колишній ректор Українського вільного університету в Мюнхені, особистий співробітник Блаженнішого Мирослава Івана кардинала Любачівського.

Він народився 23 березня 1927 року в с. Котів Бережанського р-ну на Тернопільщині. Початкову освіту здобув у Бережанах. У час війни жив у Судетах (територія сучасної Чехії). У 1946-1950 роках навчався у семінарії УГКЦ у Німеччині та Голландії. Кандидатську дисертацію захистив на історичному факультеті в Лювені (Бельгія), а згодом переїхав до США.

Був професором декількох університетів США та Європи. Будучи знайомий з Патріархом Йосифом Сліпим, спричинився до заснування Українського католицького університету в Римі. Автор двох монографій, численних наукових розвідок та статей. Йому було присвоєно почесне звання лицаря ордену св. Григорія Великого (грамота за підписом Папи Івана Павла II). Багато зусиль доклав до налагодження зв'язків діаспори з Україною. Усе своє життя прожив з думкою про Україну, жив і працював для неї, поширюючи добру славу про нашу державу в світі.

Вічна йому пам'ять!

МІСІОНАР

Український християнський часопис

Заснований у 1897 році
Засновники – Отці Василіяни

Реєстраційне свідоцтво
КВ № 5133 від 18.05.2001 р.

Головний редактор
о. Йосафат ВОРОТНЯК, ЧСВВ

Редакційна колегія:
о. Василь ЗІНЬКО, ЧСВВ
о. Василь МЕНДРУНЬ, ЧСВВ
о. Мелетій БАТІГ, ЧСВВ
о. Корнилій ЯРЕМАК, ЧСВВ

Заступник головного редактора *Віра Арів*
Відповідальний секретар *Ігор Скленар*
Комп'ютерна верстка *Тараса Бродовича*

Адреса редакції:
м. Львів, 79019,
вул. Б. Хмельницького, 36,
Святоонуфріївський монастир Отців Василіян
тел./факс 72-46-94
e-mail: misionar@lviv.farlep.net

Підписано до друку 25.12.2003
Формат 70x100 1/16. Друк офсетний. Папір друк. № 1. Умов. друк. арк. 5,2. Умов. фарбо-відб. 5,7. Обл.-вид. арк. 5,0.
Зам.

Ціна договірна

Віддруковано з готових діапозитивів у Жовківській друкарні видавництва Отців Василіян "Місіонер".
80300, Львівська обл.,
м. Жовква, вул. Василіянська, 8

© Журнал "Місіонар", 2004

ЗМІСТ

Слово редактора 1
Наміри Апостольства молитви на січень 2
Наміри Апостольства молитви на лютий 4
К'яра Любіх
"Слово життя" 5
Бог Предвічний народився! 7
Витяги зі звернення Святішого Отця Івана Павла II з нагоди Всесвітнього Дня миру 1 січня 2004 року 8
Витяги з листа Папи Івана Павла II з нагоди відзначення 70-ї річниці голодомору 10
Новий єпископ УГКЦ у Бразилії 11
Андрій К.
Українські заробітчани в Мадриді 11
с. Анастасія Стульківська, ЧСВВ
Клуб активної молоді 12
о. Ігор Яців
Здійснено переклад Острозької Біблії 12
Степан Сус
Родина – колиска любові 13
Антун Лісец
Якою є наша поведінка? 14
о. Василь Зінько, ЧСВВ
Геометрія життя 15
Віра Арів
Вони співстраждали з Христом (5) 16
с. Володимира Максимів, ЧСВВ
Розважання над блаженствами (7) 18
Віра Арів
А щоб тобі овес приснився! 19
бр. Миколай Микосовський, ЧСВВ
Декалог любові до ближнього 20
о. Мелетій Батіг, ЧСВВ
Досвітня радість на Різдво 21
Владислав Проненко
Харків і Митрополит Андрей 23
Запитують – відповідаємо 26
Поетична сторінка 27
Різдвяна свічечка 28
Наталія Роман
Зажурилася Мар'янка 30
Він боровся доброю борнею 31
Життя, прожите для України 31

На обкладинці: Різдво Христове.

● Передруки і переклади дозволені за поданням джерела.
● Редакція зберігає за собою право виправляти мову і скорочувати надіслані матеріали.

КРОСВОРД “СВЯТИЙ ЙОСИФ”

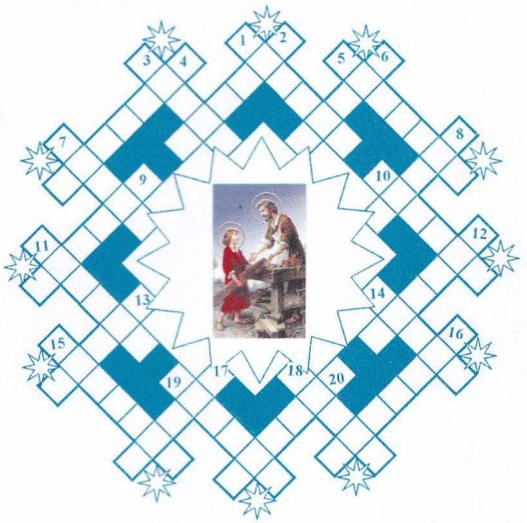

(три крапки замініть словом)

1. “Хто досягне славу твоєї гідності, Вельмидостойний? Ти – ... воплоченого Сина Бога живого! Ти обручник Обручниці Святого Духа! Ти – голова Святої Родини, дорученої тобі Отцем Небесним!” (з Вечірні на празник Собору Пресвятої Богородиці і св. Йосифа). 2. “Вже Херувими славу співають, ангельські хори Пана витають, ... убогий несе, що може, щоб обдарити Дитятко Боже” (з народної колядки). 3. “Ангели співають, Бога величають, славу на весь світ голосять. А ... з ослятком над милим Дитятком на колінцях тихо стоять” (з колядки М. Лозинської). 4. “Йосиф, її ..., бувши праведний і не бажавши її ославити, хотів тайкома її відпустити. І от коли він це задумав, ангел Господній з’явився йому уві сні й мовив: – Йосифе, сину Давида, не бійсь узяти Марію, твою жінку, бо те, що в ній зачалось, походить від Святого Духа (з Нового Завіту). 5. “Різдвяна ніч надворі, глечик куті на столі. А ... колядує, з Різдвом Христовим вітає” (з колядки М. Лозинської). 6. “Темненькая ... тьмою світ закрила, на небеснім полі зорі запалила” (з народної колядки). 7.“... хмари розпорошив, зорі зблисли над селом. Пастушки і міхоноша колядують під вікном” (із колядки М. Лозинської). 8. “Ось глядіть, яка ... , зірка знову в небесах, нас до шопи поведе, всім там весело буде!” (із “Різдвяного вертепу з колядками” о. Маркіяна Когута, ЧСВВ). 9. “Свята ...” – збірник пісень-коляд в обробці львівського композитора Мирона Дацка. 10. “Над вертепом вже зоря сяє кругом і ангели співають небесний ... : Слава во вишніх Богу святому, а мир і ласка світові всьому. Христос родився! Славімо Його!”. 11. “Тоді збулось те, що сказав був пророк ... : В Рамі чути голос, плач і ридання: то Рахиль плаче за дітьми своїми й не хоче, щоб її втішити, бо їх немає” (з Нового Завіту). 12. Свята ... . 13. Квітка, символ святого Йосифа. 14. “Як же вмер Ірод, ... Господній з’явився вві сні Йосифові в Єгипті і каже: “Встань, візьми Дитятко та Його Матір і вернися в ізраїльську землю, бо вмерли ті, що чигали на життя Дитятка” (з Нового Завіту). 15. “Йосиф у куточку ... майструє, а світ Божий в цю годину рождество празнує” (із колядки М. Лозинської). 16. “Це перший ... , коли Сирією правив Кириній. І всі йшли записатися – кожний у своє місто. Пішов також і Йосиф з Галилеї, з міста Назарету в Юдею, в місто Давида, що зветься Вифлеєм” (з Нового Завіту). 17. Коляда “Чудесна ...”. 18. “А ... старенький вийшов у ту хвилю, щоб дров назбирати й огріти яскиню” (з народної колядки). 19. “А там тіснота в народі, на ... нема господи і ночують у стайні” (з народної колядки). 20. “Бачиш, Маріє, подбав Бог про нас і у ті далекі вифлеємські поля послав нам убогих пастирів, щоби ... віддали Ісусові, а нас розвеселили (із вертепу “Вифлеємська ніч” Анни Наорлевич).

Підготувала Леся Штикало, м. Львів

Відповіді на кросворд-приз, вміщений у ч. 12 за 2003 р.:

По горизонталі: 5.Шевчук. 6.Конрад. 9.Марія. 11.Львів. 12.Мистецтво. 15.Варвара. 18.Назарук. 19.Пінзель. 20.Релігія. 21.Еммеріх. 24.Діккенс. 26.Псалтир. 27.“Дударик”. 31. Леонтович. 33.Роккі. 34.Ладан. 35.Андрій. 36.Родина.

По вертикалі: 1.Федір. 2.Курчик. 3.Жовква. 4.Ваньє. 7.Патарі. 8.Літера. 10.Тереза. 13.Єрмолович. 14.Капернаум. 16.Кілікія. 17.“Пломінь”. 22.Якинта. 23.“Кайрос”. 25.Арарат. 28.Сербія. 29.Диякон. 30.Ікона. 32.Ганна.

З Богослужень на празник св. Стефана

На Вечірні

Благодаттю Духа просвітив ти, Стефане, думки свої, і виглядом, немов ангел, ти появився, коли тіло твоє заясніло внутрішньою світлістю і стало наче душевною зірницею тим, які тебе бачили. Тому доступив ти до видіння Божого сяйва, коли небо славно відкрилося над тобою – начало мучеників і похвало.

Ступенями і драбиною для висходу до неба стало тобі каменування. Звідтіль побачив ти, Стефане, Господа, що стояв праворуч Отця та подавав тобі життєдайною правицею однозначний з твоїм ім'ям – вінок. Тому став ти поруч нього, як славний переможець і начальник страждальників.

Величне і преславне чудо сьогодні збувається: Діва народжує, її ж лоно не зотліває, Слово приймає тіло і від Отця не відокремлюється. Ангели з пастирями славлять і ми з ними співаємо: Слава на висотах Богові і на землі мир.

Першим між мучениками й дияконами появився ти, Стефане, апостоле, окрасо страдників і славо праведних. Стоячи біля престолу Христа, всецаря, випроси очищення з гріхів, щоб удостоїлися небесного царства ті, що святкують святу твою пам'ять.

На Утрені

Коли Ісус народився у Вифлеємі Юдейськім, створіння просвітилося, пізнавши Сотворителя. Ангельські хори зчудувалися, побачивши Владику, *що на землі прийняв вигляд слуги. Слава* воплоченому Богові! Слава на землі Народженому! Слава тому, що зволив спасти рід наш!

Ти перший, Стефане, перед усіма святими приймаєш належні твоїй перемозі різноманітні похвальні пісні, хоч людський розум неспроможний сплести тобі достойний вінок прослави.

Яке ж то, Стефане, блаженне твоє слово, яке ти сказав: Господи Христе, не постав убивцям цього за гріх, але, як Бог і Владика, прийми мій дух, як найзапашнішу жертву!

Безлітній Син Отця узяв від Діви початок туземного життя. А Стефан, убитий за Христа, став подібний до нього й успадкував життя вічне.

Таїнство бачу я дивне і преславне: небом стає вертеп, престолом херувимським – Діва, оселею – ясла, в яких лежить неосяжний Христос Бог. Його, оспівуючи, величаємо!

Первомученику, апостоле і перводияконе, ворота мучеників і праведників славо, апостолів похвало! Коли тебе каменували, ти бачив відкрите небо і Сина Божого, що стояв праворуч невидимого Отця, тому, з промінним обличчям, немов ангел, ти радісно благав за тих, що тебе камінням побивали: Не зарахуй їм цього гріха! Тож і нині випроси тим, що з любов'ю тебе прославляють, очищення з гріхів і велику милість.

"Молитвослов", Рим-Торонто, 1990